

НАРЕДБА за устройството, безопасната експлоатация и техническия надзор на газовите съоръжения и инсталации за втечнени въглеводородни газове

Приета с ПМС № 243 от 10.09.2004 г., обн., ДВ, бр. 82 от 21.09.2004 г., в сила от 22.10.2004 г.

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) С наредбата се уреждат техническите изисквания, правилата и нормите за устройство, монтаж и безопасна експлоатация и редът за осъществяване на технически надзор на газовите съоръжения, газопроводите, газовите инсталации, горивните уредби, газовите уреди, автомобилните газови уредби, газоснабдителните станции, пунктовете за пълнене на бутилки, автомобилните газоснабдителни станции и бутилковите инсталации за втечнени въглеводородни газове, наричани по нататък "газови съоръжения и инсталации".

(2) Втечнени въглеводородни газове по смисъла на наредбата са пропан, пропен, бутани, бутени и смесите им, посочени в приложение № 1.

Чл. 2. Наредбата не се прилага за:

1. устройството на газовите съоръжения и инсталации, за които има влезли в сила наредби по чл. 7 от Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП);
2. газовите съоръжения и инсталации, предназначени за добиване на втечнени въглеводородни газове;
3. аерозолни опаковки;
4. опаковки за еднократна употреба, запалки и други подобни устройства, предназначени за лична употреба;
5. устройството на газовите съоръжения и инсталации, за които се прилагат разпоредбите на:
 - а) Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR);
 - б) Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID);
6. газовите съоръжения и инсталации, свързани с производството или търговията на оръжие, муниции и материали за военни цели;
7. апаратура и устройства, предназначени за химичен анализ на втечнени въглеводородни газове;
8. газовите съоръжения и инсталации, изработени от неметални материали, които не са посочени в наредбата, като стъкло, порцелан, металокерамика и др.

Чл. 3. Устройството, монтажът и експлоатацията на газовите съоръжения и инсталации и на техните предпазни устройства, които съответстват на изискванията на българските стандарти, се приема, че съответстват на техническите изисквания, правилата и нормите на наредбата.

Глава втора ТЕХНИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРАВИЛА И НОРМИ ЗА УСТРОЙСТВО И МОНТАЖ НА ГАЗОВИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ И ИНСТАЛАЦИИ

Раздел I Газопроводи

Чл. 4. (1) Газопроводите в зависимост от експлоатационните условия се проверяват за поемане на усилията от:

1. вътрешно налягане;
2. анкерирането или засипването на газопровода и натоварванията на пътното движение;
3. наляганията по време на изпитване на газопровода;
4. изтласкваща сила срещу изплуване на газопровода;
5. натоварвания от вълни, лед, обледяване, сняг и вятър;

6. сеизмично натоварване за райони с голям сеизмичен риск;
7. топлинно разширение.

(2) Газопроводите се изчисляват на якост с проектно налягане не по-ниско от:

1. налягането на парите на флуида при 60 °C - за газопроводи, които работят с въглеродороден газ в течна фаза;
2. наляганята, посочени в приложение № 2 - за газопроводи, които работят с въглеродороден газ само в газова фаза и са защитени с предпазен клапан.

Чл. 5. (1) Газопроводите се изработват от безшевни или електрозаварени стоманени тръби, медни тръби или тръби от полиетилен висока плътност, отговарящи на БДС EN 12007-2.

(2) Стоманените тръби по ал. 1 трябва да отговарят на БДС EN 10208 или да са:

1. от спокойна въглеродна стомана или от легирана стомана (без неръждаема) с гарантиран химически състав и съдържание на въглерод не по-високо от 0,22 на сто, на сяра - не по-високо от 0,030 на сто, на фосфор - не по-високо от 0,030 на сто, на силиций - от 0,17 до 0,55 на сто, и на алуминий - от 0,015 до 0,060 на сто;
2. заваряеми и да имат якост на опън Rm не по-малка от 335 N/mm² и граница на провлачането Rt0,5 не по-малка от 210 N/mm²;
3. с дебелина на стената, съответстваща на изчисленията на якост, но не по-малка от 2 mm за надземни газопроводи и 3 mm за подземни газопроводи;
4. да бъдат подложени на специфичен контрол и изпитване в обем не по-малък от предвидения в БДС EN 10208.

Чл. 6. Дебелината на стената на медните тръби трябва да съответства на определената при изчисленията на якост, но да не е по-малка от:

1. 1,0 mm - при номинален диаметър на тръбата до 22 mm включително;
2. 1,5 mm - при номинален диаметър на тръбата над 22 и до 42 mm включително;
3. 2 mm - при номинален диаметър на тръбата над 42 и до 89 mm включително;
4. 2,5 mm - при номинален диаметър на тръбата над 89 и до 108 mm включително;
5. 3 mm - при номинален диаметър на тръбата над 108.

Чл. 7. (1) Съединителните и фасонните елементи на газопроводите трябва да са от материал, съвместим с материала, от който е изработен газопроводът, и да са сертифицирани за работа с втечени въглеродородни газове.

(2) Не се допуска използване на огънати, фасонни и компенсирани елементи, изработени чрез студено формование на стомана.

Чл. 8. (1) Арматурата на металните газопроводи трябва да е от метал и да е технологично съвместима с материала на газопровода.

(2) Не се допуска чугунена арматура на местата, подложени на вибрации или огъване, и за надземни газопроводи, монтирани на открито.

(3) Спирателната арматура, регулаторите за налягане, предпазноизхвърлящите и предпазноотсекателните клапани трябва да имат декларация за съответствие и/или удостоверение за качество, издадено от производителя им, в което да са посочени флуидът, за който са предназначени, и работните им параметри. За спирателната арматура да е посочено, че е изпитана и на плътност.

(4) Не се допуска галваничен контакт между елементи, изработени от стомана, и елементи, изработени от чугун или мед, както и между елементи, изработени от чугун, и елементи, изработени от мед.

(5) Не се допуска присъединяване на болтове, планки и други елементи към стоманените газопроводи чрез електродъгово заваряване.

(6) Дренажните и контролните кабели и проводници, предназначени за катодна защита от корозия, се присъединяват към стоманените газопроводи посредством екзотермична спойка.

Чл. 9. (1) Уплътненията на фланцовите съединения трябва да са от материал, подходящ за температура 650 °C.

(2) Уплътненията на резбовите съединения трябва да са от неутвърдяващи се материали, които са съвместими с въглеродородните газове и с материала на тръбите и арматурата.

(3) Фланцовите съединения, предназначени за нуждите на катодната защита от корозия, трябва да са уплътнени с гарнитури без метално обточване.

Чл. 10. Надземните газопроводи и импулсните газопроводи към средствата за измерване и към регулиращата и отсекателната арматура трябва да са изработени от метални тръби, а

газопроводите в жилищните, административните и общественообслужващите сгради - от безшевни метални тръби.

Чл. 11. (1) В жилищни, общественообслужващи, административни и офис сгради се допуска изграждане на газопроводи с налягане на газа до 0,01 МРа.

(2) В промишлени и селскостопански сгради и в котелни централи се допуска изграждане на газопроводи с налягане на газа до 0,5 МРа с изключение на случаите, когато по технологични причини се изисква по-високо налягане.

Чл. 12. (1) Надземни газопроводи се монтират на височина не по-малка от 0,5 m над нивото на терена или пода върху електрически изолирани от газопровода опори от негорими материали.

(2) Разположените на открито надземни газопроводи трябва да са защитени от въздействие на мълнии.

(3) Надземните газопроводи трябва да са предпазени от атмосферна корозия чрез нанасяне на подходящо покритие и да са оцветени във:

1. светложълт цвят - за газопроводи за газова фаза;
2. тъмножълт цвят - за газопроводи за течна фаза.

Чл. 13. Дълбочината на полагане на подземните газопроводи и разстоянията между тях и други технически проводни и съоръжения са съгласно Наредба № 8 от 1999 г. за правила и норми за разполагане на технически проводни и съоръжения в населени места (ДВ, бр. 72 от 1999 г.).

Чл. 14. На газопроводите за течна фаза и на всяка част от тях, отделена между два спирателни вентила, се монтират предпазни клапани. Изпуснатият газ през предпазните клапани се отвежда на безопасно място посредством свещ с устройство съгласно чл. 24. Допуска се на газопроводите, монтирани на открито, да не се монтира свещ.

Чл. 15. (1) Подземните и намиращите се под вода части на стоманените газопроводи трябва да са защитени от корозия и/или електрокорозия чрез диелектрично покритие и активна електрохимична защита.

(2) Антикорозионните покрития на подземните газопроводи трябва да имат следните физико-механични характеристики:

1. механична якост, която осигурява запазване на покритието по време на монтажа и от натоварването на почвата при експлоатация;
2. пластичност, която осигурява поемането на деформациите при въздействието на ниски или високи температури при извършване на монтажа и в процес на експлоатация;
3. добра адхезия към метала;
4. изолация срещу провеждане на електрически ток;
5. устойчивост на биологично въздействие.

(3) Качеството на нанесеното изолационно покритие се проверява съгласно изискванията на БДС 15704-83 и БДС 15705-83, техническата документация и инструкциите на производителя на покритието. Испитванията се документират.

(4) Към газопроводите се инсталират контролно-измервателни колонки за измерване и контролиране на стационарния, общия поляризационен и поляризационния защитен физико-химичен потенциал (без IR).

(5) Електрохимичната защита се пуска в действие преди започване експлоатацията на газопровода, но не по-късно от 3 месеца след полагането му в изкопа.

Чл. 16. (1) Не се допуска контакт между надземно монтирани газопроводи и други технически проводни и съоръжения.

(2) При съвместно полагане на газопроводи и електрически кабели на естакада или в помещения газопроводите се монтират под електрическите кабели. Електрическите кабели трябва да са бронирани или да са положени в стоманени тръби във взривоопасната зона съгласно Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми (обн., ДВ, бр. 58 от 1987 г.; изм. и доп., бр. 33 от 1994 г.).

Чл. 17. (1) При подземно преминаване под жп линии и автомобилни пътища газопроводите се полагат в бетонови корита, запълнени с пясък и покрити с бетонови капаци, или в стоманени тръби, оразмерени да поемат натоварването от транспортните средства.

(2) Краищата на бетоновите корита или стоманените тръби трябва да са изведени най-малко на 5 m от крайната релса или най-малко на 2 m от края на пътното платно.

(3) Ъгълът на пресичане на подземни газопроводи с жп линии и автомобилни пътища не трябва да е по-малък от 60°.

(4) Не се допуска пресичане на газопроводи с релсови пътища под стрелки, кръстовища и обръщателни кръгове. Разстоянието от газопровода до тях не трябва да е по-малко от 10 m.

(5) Не се допуска галванична връзка между стоманения кожух и газопровода.

(6) Не се допуска полагане на газопроводите:

1. в насип под железопътни и трамвайни линии и пътища;
2. под стрелки и кръстовища на железопътни и трамвайни линии.

Чл. 18. (1) Металните газопроводи в сгради се изолират електрически от външния газопровод посредством изолационен елемент, монтиран в надземната му част. Изолационният елемент се шунтира с искрогасително съпротивление.

(2) В близост до входа на газопровода в сградата се монтира спирателна арматура и разглобяема връзка.

Чл. 19. (1) Използването на резбови съединения се допуска за метални газопроводи с налягане на газа:

1. до 0,01 МРа и номинален диаметър до DN 80 включително;
2. до 0,5 МРа и номинален диаметър до DN 50 включително.

(2) Не се допуска използването на разглобяеми съединения на подземни газопроводи и на газопроводи, монтирани в канали, шахти, стени и подове.

Чл. 20. (1) Сградните газопроводи се монтират в закрити вентилируеми канали, в открити канали, запълнени с пясък, или безканално. Допуска се, ако газопроводите имат възможно най-малък брой неразглобяеми съединения, да се монтират в защитни кожуси от стоманени тръби.

(2) Не се допуска арматурата на сградните газопроводи да се монтира в шахти и канали.

Чл. 21. Арматурата и разглобяемите съединения на газопроводите, монтирани на външните стени на сградите, трябва да са на разстояние не по-малко от 0,5 m от прозорци, врати и балкони.

Чл. 22. (1) Не се допуска преминаване на газопроводи през:

1. трансформаторни постове и електрически уредби;
2. машинни и помпени помещения;
3. асансьорни шахти и шахти на сметопроводи;
4. димоходи, комини и в места, в които температурата може да се повиши над 50pC;
5. вентилационни шахти и климатични камери;
6. дилатационни фуги на сгради;
7. помещения под нивото на околния терен, ако помещенията не отговарят на изискванията на

чл. 97, ал. 2;

8. железопътни мостове и тунели.

(2) Не се допуска закрепване на газопроводи към други тръбопроводи, както и използването на газопроводи като носеща конструкция на други тръбопроводи и товари или като елементи на мълниезащитна инсталация.

Чл. 23. (1) Разстоянието между газопроводи и стени на разпределителни или комутационни електрически табла или електрически шкафове, монтирани от една и съща страна на стената, трябва да е не по-малко от 0,5 m.

(2) Разстоянието между газопроводи и електрически кабели в сгради трябва да е:

1. при паралелно монтирани газопровод и електрически кабел:
 - а) не по-малко от 0,25 m - при открито монтиран електрически кабел;
 - б) не по-малко от 0,05 m - при скрито монтиран или положен в тръба електрически кабел;
2. не по-малко от 0,1 m - при пресичане на газопровод с електрически кабел.

(3) Допуска се пресичане в сгради на електрически кабели за осветление с газопроводи без разстояние между тях, ако електрическият кабел е положен в мястото на пресичане в метална тръба с дължина не по-малка от 2 m.

Чл. 24. (1) Газопроводите трябва да са конструирани така, че да имат възможност за продухване на намиращия се в тях газ, който посредством подходящо оразмерени свещи да се отвежда на безопасно място.

(2) Свещите на газопроводите, монтирани в сграда, се извеждат на височина не по-малка от 1,0 m над котата, в която тръбопроводът на свещта преминава през покрива на сградата. Свещите на газопроводите, монтирани на открито, се извеждат на височина не по-малка от 3 m над котата на околния терен и на безопасно място.

(3) Свещите трябва да имат минимален брой огънати участъци, да са с възходящ наклон, на тях да няма монтирана спирателна арматура и да са защитени от попадане на валежи в тях.

Чл. 25. На газопроводите се монтира спирателна арматура:

1. на изходящия от резервоара за газ газопровод и на всяко негово отклонение;
2. на входящия в сградата газопровод и на всяко негово отклонение;
3. пред всеки самостоятелен филтър, разходомер и регулатор на налягане;
4. пред всеки газов уред и газово съоръжение.

Чл. 26. (1) Газовите уреди се присъединяват към газопроводите посредством метални тръби, като при налягане на газа до 0,01 МРа се допуска използването на гъвкави връзки с дължина до 0,4 м.

(2) Не се допуска преминаване на гъвкави връзки през врати и прозорци.

(3) Гъвкавите връзки се присъединяват към газопроводите, газовите уреди и съоръжения посредством крайници, затегнати с плоски стоманени скоби или с други подходящи приспособления.

(4) Не се допуска употребата на гъвкави връзки за стационарни газопроводи с изключение на гъвкавите маркучи за колонките за зареждане с газ на моторни превозни средства и гъвкавите връзки за присъединяване на газови уреди и бутилки към бутилкови инсталации.

Чл. 27. Гъвкавите връзки трябва да са изработени от материал, подходящ за работа с втечнени въглеродородни газове, да са възможно най-къси и да издържат на налягане не по-ниско от 1,5 пъти максимално допустимото работно налягане на газопровода, към който са присъединени.

Раздел II

Резервоари

Чл. 28. Резервоарите се изчисляват на якост с проектно налягане не по-ниско от:

1. налягането на парите на флуида при 60 °С - за резервоари без екран за защита от въздействието на слънчевите лъчи;
2. налягането на парите на флуида при 50 °С - за резервоари с екран за защита от въздействието на слънчевите лъчи или монтирани подземно.

Чл. 29. (1) Резервоарите за втечнени въглеродородни газове се монтират извън помещения.

(2) Резервоарите със сферична форма се монтират надземно.

Чл. 30. (1) Резервоарите, монтирани подземно и полуподземно, трябва да са защитени от корозия и/или електрокорозия чрез диелектрично покритие и активна електрохимична защита, които да отговарят на БДС 15704-83 и БДС 15705-83, както и на изискванията на чл. 15, ал. 2 - 5.

(2) Всички връзки на резервоара с кабели и проводници и на катодната защита се осъществяват само чрез екзотермична спойка.

(3) Резервоарите се разделят електрически от газопроводите посредством изолиращи фланци, монтирани непосредствено след спирателните кранове на резервоара.

(4) Изолиращите фланци се шунтират чрез искрогасително съпротивление.

Чл. 31. Разположението на подземните и надземните резервоари и разстоянията между тях и съседни сгради и обекти в зависимост от общия геометричен обем на резервоарите са съгласно Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми.

Чл. 32. (1) Резервоарите за подземен монтаж се полагат върху фундаменти или върху почвата, ако тя има необходимата носеща способност, и се засипват с пясък или с мека пръст без органични примеси и твърди включвания.

(2) Резервоарите, монтирани подземно или полуподземно върху бетонови основи, се изолират електрически от бетона или железобетона.

Чл. 33. Резервоарите за втечнени въглеродородни газове, монтирани надземно и полуподземно, се предпазват от въздействието на слънчевите лъчи чрез боядисване в бял или сребрист цвят или чрез монтиране на сенници или водна оросителна инсталация с подходящ дебит и плътност на водното покритие.

Чл. 34. (1) На резервоари с обем до 5 куб. м включително се монтира един предпазен клапан с устройство за бързо затваряне при демонтиране на клапана, а на резервоари с обем над 5 куб. м се монтират два предпазни клапана с триходов вентил пред тях или два предпазни клапана с устройства за бързо затваряне при демонтиране на клапаните.

(2) Предпазните клапани се монтират към зоната на резервоара, в която има газова фаза.

(3) Всеки клапан трябва да има пропускателна способност не по-малка от максималното количество изпарен газ при околна температура 650 °С. Пропускателната способност на предпазния клапан на подземен резервоар се приема 30 на сто от тази за надземен резервоар.

(4) В резервоарите с обем над 3 куб. м се вгражда автоматично устройство, непозволяващо запълването им с втечен въглеродороден газ повече от определения в чл. 121, ал. 1 обем.

(5) На газопроводите за течна фаза на резервоари с обем над 5 куб. м непосредствено преди или след първата ръчна спирателна арматура се монтира дистанционно управляема спирателна арматура. Един от бутоните за аварийното изключване на арматурата трябва да е разположен на безопасно разстояние от резервоара и компонентите на инсталацията, които крият риск от пожар.

Чл. 35. Изпуснатият газ през предпазните клапани на резервоарите се отвежда на безопасно място посредством свещ, която да е в съответствие с чл. 24. Допуска се присъединяване на няколко предпазни клапана, обезопасяващи няколко съоръжения с едно и също работно налягане, към една свещ, ако тя е оразмерена да поеме дебита от всички клапани.

Чл. 36. (1) Арматурата и средствата за измерване на надземните резервоари се монтират в непосредствена близост до щуцерите им, а на подземните резервоари - над нивото на околния терен.

(2) Допуска се арматурата и средствата за измерване на подземни резервоари да се монтират на капака на влизния люк или ревизионния отвор, както и непосредствено на тялото на резервоара, ако разстоянието от арматурата до околния терен е по-малко от 1 м. Към резервоара се съоръжава шахта с капак, която осигурява достъп до арматурата за обслужване.

Чл. 37. Резервоарите, с изключение на сферичните, се монтират с наклон не по-малък от 2 на сто към щуцера за дренаж.

Чл. 38. Резервоарите, монтирани надземно, се заземяват самостоятелно, ако резервоарът е електрически изолиран от фундамента и присъединените към него газопроводи. Не се допуска галванична връзка между резервоара и заземлението на мълниезащитата.

Чл. 39. (1) Резервоарите с височина над 2 м трябва да имат стационарни метални стълби и площадки с парапети за обслужване на арматурата и средствата за измерване.

(2) Обща площадка на два или повече резервоара трябва да има стълби в двата си края, а при дължина на площадката над 60 м - и в средата.

(3) Стълбите и площадките трябва да са изолирани електрически от резервоара и да са защитени от корозия.

Раздел III

Помпи, компресори, изпарителни и смесителни инсталации

Чл. 40. Помпите, компресорите и изпарителните инсталации се монтират на открито или в самостоятелни сгради от негорими конструкции с леки покриви и без тавански и сутеренни помещения.

Чл. 41. Помпите и компресорите се монтират върху фундаменти, които не са свързани с други строителни конструкции и горната им част е разположена над нивото на околния терен.

Чл. 42. Компресорите и помпите трябва да имат защитни устройства, изключващи задвижването им при:

1. достигане концентрация на газ в помещението 20 на сто от долната граница на концентрацията, при която е възможно възпламеняване;

2. повишаване на налягането в нагнетателния тръбопровод над максимално допустимото налягане.

Чл. 43. (1) Минималното безопасно разстояние между отделните помпи или компресори, необходимо за тяхното обслужване, трябва е не по-малко от 0,8 м, а разстоянието от тях до други съоръжения или стени - не по-малко от 1,5 м.

(2) При монтаж на открито се допуска разстоянието до други съоръжения да се намали до 0,4 м, ако са осигурени условия за обслужване и ремонт.

Чл. 44. (1) На смукателния тръбопровод на помпата се монтират спирателна арматура и филтър с продухвателна свещ.

(2) На нагнетателния тръбопровод на помпата се монтират спирателна арматура, продухвателна свещ, възвратен клапан, предпазен клапан и диференциален клапан, свързан с тръбопровода за обратно връщане на газа.

(3) На продухвателните свещи се монтират два крана, ако газът се изпуска в атмосферата.

Чл. 45. (1) На смукателния тръбопровод на компресора се монтират спирателна арматура и кондензаторсъбирател с продухвателна свещ.

(2) На нагнетателния тръбопровод на компресора се монтират спирателна арматура, маслоотделител и възвратен и предпазен клапан.

(3) Компресорът трябва да е защитен с подходящо устройство срещу попадане на течна фаза на газа в него.

Чл. 46. Уплътненията на помпите и компресорите трябва да осигуряват надеждна защита от изтичане на газ и да са изработени от материали, устойчиви на въздействието на втечени въглеродородни газове и масло.

Чл. 47. (1) Изпарителят и арматурата на монтираните на открито изпарителни инсталации се поставят в метален шкаф с отвори за вентилация в горната и долната му част.

(2) Разстоянието между изпарителните инсталации и сгради не трябва да бъде по-малко от:

1. 3 m - при производителност до 36 kg/h;
2. 7,5 m - при производителност от 37 до 227 kg/h;
3. 15 m - при производителност, по-голяма от 227 kg.

Чл. 48. Изпарителите за втечени въглеродородни газове трябва да имат средства за измерване на налягането в тях и регулиращи и предпазни устройства:

1. срещу замръзване на топлоносителя;
2. за контрол и регулиране нивото на течната фаза в изпарителя;
3. срещу повишаване на налягането в изпарителя над допустимото;
4. за регулиране на налягането след изпарителя;
5. срещу повишаване на налягането в изходящия газопровод над допустимото;
6. срещу повишаване на температурата на газа над 80 °C след изпарителя.

Чл. 49. Смесителните инсталации се монтират на открито или в самостоятелни или производствени сгради.

Чл. 50. (1) Смесване на газ с въздух в смесителните инсталации се извършва при налягане на газа до 0,5 MPa, като се поддържа концентрация на сместа, превишаваща не по-малко от два пъти горната ѝ граница на възпламеняване.

(2) На изходящия от смесителната камера газопровод се монтира устройство, прекратяващо автоматично постъпването на сместа в газопровода, ако съставът ѝ наближи удвоената горна граница на възпламеняване.

(3) На газопроводите, които подават газ и въздух към смесителната камера, се монтират възвратни клапани, устройства за автоматично поддържане на зададеното съотношение на газ и въздух и устройства, спиращи подаването на компонентите в камерата, при прекратяване на притока на някой от тях.

Раздел IV

Газорегулаторни инсталации

Чл. 51. На газорегулаторните инсталации с входящо налягане на газа в тях над 0,01 MPa се монтират:

1. спирателна арматура на входящия и изходящия тръбопровод;
2. филтър пред регулатора на налягане;
3. предпазно-отсекателен клапан, монтиран пред регулатора на налягане или конструктивно вграден в него; предпазно-отсекателният клапан трябва да се задейства при повишаване на налягането след регулатора до максималното инцидентно налягане и при понижаване на налягането под стойност, определена в проекта, ако е необходимо;

4. регулатор на налягане, поддържащ автоматично налягането на газа след него с допустимо отклонение ' 10 на сто;

5. предпазен клапан, монтиран след регулатора, с пропускателна способност не по-малка от 5 на сто от максималния дебит на газ от регулатора и условен диаметър не по-малък от 15 mm; клапанът трябва да се задейства при превишаване на налягането след регулатора с не повече от 5 на сто над максималното инцидентно налягане;

6. монитор в случаите, когато по технологични причини е недопустимо прекратяване подаването на газ;

7. свещи за продухване и обезвъздушаване на газорегулаторните инсталации, защитени от попадане на валежи в тях и снабдени с две последователно монтирани спирателни арматури, разположени в началото на свещта, с условен диаметър не по-малък от 15 mm, когато газът се отвежда в атмосферата; свещите да са с вътрешен диаметър не по-малък от този на арматурата, да имат минимален брой колена, да са с възходящ наклон и да отвеждат газа на безопасно място;

8. средства за измерване налягането на газа пред и след филтъра и след регулатора на налягане.

Чл. 52. Площадките на монтираните на открито газорегулаторни инсталации се оградят с негорима решетъчна ограда с височина не по-малка от 2,5 m, а самите инсталации трябва да са защитени от мълнии.

Чл. 53. Пристройките и металните шкафове, в които са монтирани газорегулаторните инсталации, трябва да имат вентилационни отвори в горната и долната си част.

Чл. 54. (1) Електрическото осветление, уредите и средствата за измерване с електрическо захранване в помещенията и на откритите площадки на газорегулаторните инсталации трябва да са във взривозащитено изпълнение.

(2) Зоните на откритите площадки, в които се прилагат изискванията на ал. 1, трябва да отговарят на Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми.

Чл. 55. Не се допуска монтиране на газорегулаторни инсталации:

1. в помещения на жилищните, административните, общественообслужващите и офис сгради, с изключение на котелните помещения на тези сгради, ако подаваният към газорегулаторната инсталация газ е с налягане до 0,3 МПа;

2. в помещения и на площадки, разположени под нивото на околния терен, ако помещенията не отговарят на изискванията на чл. 97, ал. 2;

3. в помещения, свързани с други помещения, които са разположени под нивото на околния терен, ако между тях не е изпълнена газоплътна врата;

4. под стълби.

Чл. 56. (1) Газорегулаторните инсталации се монтират така, че да се осигури възможност за лесен и удобен монтаж, обслужване и ремонт. Минималното разстояние от инсталацията до стени или други съоръжения трябва да е не по-малко от 0,8 m.

(2) Газорегулаторните инсталации, разположени на височина над 1,5 m, трябва да имат стационарна стълба и площадка с парапет.

Раздел V

Газоснабдителни станции

Чл. 57. (1) На територията на газоснабдителните станции се допуска наличието само на сгради и съоръжения, свързани с получаване, съхраняване и пълнене на газ, извършване на технически прегледи, ремонт и съхраняване на бутилките и други спомагателни помещения и съоръжения.

(2) В помещенията за пълнене на бутилки се монтират съоръженията, необходими за изпълнение на процедурите за контрол преди, по време и след пълнене, посочени в БДС EN 1439.

(3) В помещенията за извършване на технически прегледи на бутилките се монтират съоръженията, необходими за изпълнение на процедурите за първоначална и периодична проверка, посочени в БДС EN 1440 + AC.

Чл. 58. Районът на газоснабдителните станции се огражда с негорима решетъчна ограда с височина не по-малка от 2,5 m.

Чл. 59. Когато газоснабдителната станция се снабдява с втечен газ по газопровод, на газопровода непосредствено до оградата на газоснабдителната станция се монтира спирателна арматура с дистанционно управление.

Чл. 60. (1) Газопроводите за течна и газова фаза на съоръженията за разтоварване на втечен газ от жп цистерни с горно разположение на арматурата се монтират на естакади, съоръжени с площадка, парапети и най-малко две стълби.

(2) На стационарните газопроводи в непосредствена близост до мястото за присъединяване на куплунга на гъвкавите шлангове за разтоварване на автоцистерни и жп цистерни се монтират:

1. възвратен клапан и ръчен бързо действащ кран - на тръбопровода за течна фаза;

2. спирателен клапан, който се затваря автоматично при увеличаване на скоростта или при рязко намаляване налягането на флуида, и ръчен бързо действащ кран - на тръбопровода за газова фаза;

3. свещ за продухване със спирателна арматура, монтирана в началото на газопроводите.

(3) На стационарните газопроводи в непосредствена близост до точката за присъединяване на гъвките шлангове за пълнене на автоцистерни и жп цистерни се монтират:

1. на тръбопровода за течна фаза - дистанционно управляван клапан и ръчен бързо действащ кран от страната на съда;

2. на тръбопровода за газова фаза - възвратен клапан и ръчен бързо действащ кран от страната на съда;

3. свещ за продухване със спирателна арматура, монтирана в началото на газопроводите.

Чл. 61. Газоснабдителните станции, в които се пълнят цистерни, трябва да са снабдени с устройство за измерване на масата на натоварения втечен въгледороден газ.

Чл. 62. (1) Съоръженията за пълнене или изпразване на жп цистерните и автоцистерните се свързват с тях посредством заземени гъвкави антистатични шлангове, предназначени за налягане не по-малко от 1,5 пъти по-високо от максималното работно налягане на резервоара или цистерната.

(2) Гъвките шлангове се изработват от материал, устойчив на въздействието на втечени въгледородни газове, на външно стареене и на триене, и трябва да имат разрушаващо налягане не по-ниско от 6,0 МРа.

Чл. 63. Газът от препълнени бутилки се отвежда в резервоар.

Чл. 64. Зареждането на автомобилни цистерни се извършва на обособени за целта места на територията на газоснабдителната станция.

Чл. 65. (1) Територията на газоснабдителните станции трябва да е добре осветена. Осветлението се разполага извън взривоопасните зони.

(2) Допуска се разполагане на осветителната инсталация във взривоопасните зони, ако тя е във взривозащитено изпълнение.

(3) Територията на газоснабдителните станции се защитава по подходящ начин срещу въздействието на мълнии.

(4) Резервоари, монтирани в близост до платното за движение на моторните превозни средства, се защитават по подходящ начин от съприкосновение с моторни превозни средства.

Чл. 66. (1) В района на промишлени обекти или самостоятелно могат да се изграждат пунктове за пълнене с газ на бутилки с обем до 5 куб. дм.

(2) Пунктовете се разполагат над нивото на околния терен под навес или в самостоятелни сгради без тавански и сутеренни помещения.

(3) Сградите по ал. 2 трябва да са първа или втора степен на пожароустойчивост.

(4) Разстоянията от навесите и сградите по ал. 2 до други сгради и съоръжения са съгласно Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми.

(5) Районът на пункта за пълнене на бутилки с газ трябва да е ограден с негорима решетъчна ограда с височина не по-малка от 2,5 м.

(6) В пунктовете се монтират:

1. автоматични везни за пълнене на бутилките по масата на напълнения газ;

2. контролни везни за контролно претегляне на напълнените бутилки;

3. съоръжения за отстраняване на излишния газ от препълнени бутилки;

4. съоръжения за проверка на херметичността на напълнените бутилки;

5. съоръжения за отстраняване на въздух от бутилките.

Раздел VI

Автомобилни газоснабдителни станции

Чл. 67. (1) Районът на автомобилните газоснабдителни станции се огражда с негорима решетъчна ограда с височина не по-малка от 2,5 м.

(2) При съвместно разполагане на автомобилна газоснабдителна станция и бензиностанция се огражда само районът около резервоара за втечен въгледороден газ.

(3) До всяка колонка за зареждане на моторни превозни средства с втечен газ на разстояние 0,1 м от нивото на терена се монтира сигнализация, задействаща се при достигане концентрация на газа 10 на сто от долната граница на концентрацията, при която е възможно възпламеняване.

Чл. 68. На стационарните газопроводи за пълнене на резервоарите на автомобилните газоснабдителни станции се монтират устройствата по чл. 60, ал. 2.

Чл. 69. Територията на автомобилните газоснабдителни станции се защитава от въздействие на мълнии.

Чл. 70. Когато автомобилната газоснабдителна станция се снабдява с втечен газ по газопровод, непосредствено до оградата на газоснабдителната станция на тръбопровода се монтира спирателна арматура с дистанционно управление.

Чл. 71. Резервоари, монтирани в близост до платното за движение на моторните превозни средства, се защитават по подходящ начин от съприкосновение с моторни превозни средства на територията на автомобилната газоснабдителна станция.

Чл. 72. В близост до колонките за зареждане на автомобили с втечен газ и на видно място се поставят табели със следните надписи:

1. "Забранено пълненето на бутилки!";
2. "Изключи двигателя!";
3. "Забранено пушенето!";
4. "Забранено пълненето на автомобилни газови уредби без стикер за технически преглед!".

Раздел VII

Бутилковите инсталации

Чл. 73. (1) Бутилките, които запазват бутилковите инсталации с газ, се монтират в заключващи се шкафове на открито или в самостоятелни едноетажни сгради, подът на които не трябва да е разположен по-ниско от нивото на околния терен. Помещенията трябва да отговарят на изискванията на чл. 98, ал. 1 и 2.

(2) Допуска се бутилки с общ обем до 0,150 куб. м, запазващи бутилковите инсталации, да се разполагат в помещения в сгради по ал. 1, които имат естествено осветление, постоянно действаща вентилация, звукова и светлинна сигнализация, задействаща се при достигане концентрация на втечения въглеродороден газ във въздуха 20 на сто от долната граница на възпламеняемост. Счита се, че изискването за постоянно действаща вентилация е изпълнено, ако вентилационните отвори, които трябва да водят директно навън, имат обща площ не по-малка от 1 на сто от площта на пода на помещението.

Чл. 74. (1) Шкафовете за бутилки се изработват от негорими материали и се осигуряват по подходящ начин срещу достъп на неоторизирани лица.

(2) В горната част на шкафа и непосредствено над пода му трябва да има по един отвор за вентилация с площ не по-малка от 1 на сто от площта на пода, но не по-малка от 0,01 м².

Чл. 75. Конструкцията на бутилковите инсталации трябва да осигурява:

1. лесен монтаж на бутилките към инсталацията и удобно обслужване по време на експлоатация;
2. здраво закрепване на присъединените към инсталацията бутилки;
3. отстраняване на въздуха или въглеродородния газ чрез продухване;
4. херметичност при максимално работно налягане;
5. присъединяване на всяка бутилка към инсталацията със самостоятелна спирателна арматура;
6. минимално възможна дължина на газопроводите за присъединяване на бутилките;
7. сигурно заземяване;
8. отвеждане на газа от свещта на предпазния клапан или от продухване на безопасно открито място на височина най-малко 3 m над земята и най-малко 2 m над сградата, към която се устройва.

Чл. 76. Бутилковата инсталация трябва да има:

1. спирателни устройства на събирателния газопровод и на всяка бутилка;
2. предпазен клапан на събирателния газопровод;
3. редуциращо устройство и монтирани след него по пътя на газа предпазен клапан с изпускателна свещ, манометър и спирателно устройство;
4. манометър, монтиран преди редуциращото устройство;
5. щуцери със спирателна арматура за подаване на флуид за продухване на бутилковата инсталация.

Чл. 77. Допуска се на бутилковите инсталации с общ обем на монтираните бутилки по-малък от 0,150 куб. м и монтирани в шкаф на открито регулирането на налягането на газа да се извършва чрез редуцир-вентили, монтирани директно на бутилките, ако редуцир-вентилите имат еднаква производителност и конструкция и всяка бутилка има предпазен клапан.

Чл. 78. Общият обем на бутилките на бутилковите инсталации, захранващи с газ жилищни и общественообслужващи сгради, трябва да е не по-голям от:

1. 0,3 куб. м - ако шкафове за бутилки са монтирани непосредствено до стената на сградата;
2. 1,0 куб. м - ако шкафове за бутилки са монтирани на разстояние не по-малко от 12 m за жилищни сгради и не по-малко от 25 m за общественообслужващи сгради.

Чл. 79. (1) Хоризонталното разстояние от шкафове за бутилки до незащитени срещу попадане на газ отвори на мазета, шахти, тунели и канализация не трябва да е по-малко от 3,0 m.

(2) Вертикалното разстояние от шкафове за бутилки, монтирани непосредствено до стената на сградата до незащитени срещу попадане на газ прозорци, отвори и др. в стената на сградата, не трябва да е по-малко от 2 m.

(3) Хоризонталното разстояние от бутилки, монтирани в сгради по чл. 73 до незащитени срещу попадане на газ отвори на мазета, шахти, тунели и канализация, не трябва да е по-малко от 4,0 m.

Чл. 80. Бутилките на бутилковите инсталации се монтират върху равна повърхност във вертикално положение и на такова разстояние от източници на топлинно излъчване, че повърхностите им да не се загреват повече от 40 °С.

Раздел VIII

Автомобилни газови уредби

Чл. 81. Устройството на автомобилните газови уредби (АГУ) трябва да съдържа най-малко следните елементи:

1. резервоар за втечен въгледороден газ с автоматичен ограничител на нивото в резервоара до 80 на сто от обема му;
2. нивопоказател;
3. предпазен клапан;
4. спирателен клапан с дистанционно управление;
5. регулатор за налягане и изпарител, които могат да бъдат комбинирани;
6. устройство за пълнене на резервоара, което може да бъде вградено в 80-процентния спирателен клапан или монтирано като дистанционно устройство от външната страна на автомобила;
7. инжектор или устройство за впръскване на газ или смесобразуващо устройство;
8. предпазно устройство за обезопасяване на резервоара от превишено налягане.

Чл. 82. Резервоарът трябва да е оразмерен якостно за налягане 3,0 МПа и температура от минус 20 до плюс 65 °С и да е изработен от стомана, съответстваща на изискванията на БДС EN 10120.

Чл. 83. Неразглобяеми съединения на резервоара се изработват по процедури и от персонал, одобрени от лице, получило разрешение за оценяване съответствието на съоръжения под налягане по реда на Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на съоръжения под налягане, приета с Постановление № 204 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 87 от 2002 г.), или от лице, получило разрешение да одобрява процедури и персонал за изпълнение на неразглобяеми съединения по реда на същата наредба.

Чл. 84. (1) Резервоарът трябва да е стационарно монтиран към автомобила и извън пространството, в което е двигателят.

(2) Резервоарът трябва да е сигурно закрепен към автомобила, за да се предотвратят приплъзване, завъртане и изместване. Монтажът се извършва в съответствие с инструкциите на производителя му.

(3) Резервоарът трябва да е монтиран така, че да няма допир между него и металните повърхности на автомобила освен в точките на закрепване.

(4) При максимално натоварен автомобил най-ниската част на резервоара трябва да е на разстояние не по-малко от 200 mm над пътното платно. Не се допуска най-ниската част на резервоара да е най-ниската част на автомобила.

(5) Не се допуска бутилки, предназначени за транспортиране и съхраняване на втечен въгледороден газ, да се използват за резервоар на АГУ.

Чл. 85. Спирателният клапан с дистанционно управление по чл. 81, т. 4 трябва да е монтиран без междинни фитинги директно върху резервоара така, че да спира подаването на газ, когато двигателят не работи или към него се подава друг вид гориво.

Чл. 86. (1) Предпазният клапан по чл. 81, т. 3 трябва да е вътрешно херметичен до налягане 2,6 МРа и да се задейства при налягане $2,7 \pm 0,1$ МРа.

(2) Предпазният клапан се монтира към зоната на резервоара, в която има газова фаза.

(3) Въглеродородният газ, изтичащ от предпазния клапан, се изпуска в атмосферата или в херметичния кожух по чл. 89.

Чл. 87. Автоматичният ограничител на нивото на втечнения въглеродороден газ в резервоара осигурява пълнене на резервоара не повече от 80 на сто от обема му.

Чл. 88. Към зоната на резервоара, в която има газова фаза, се монтира стопяем предпазител по чл. 81, т. 8, конструиран така, че да се отваря при температура 120 ± 10 , или предпазен клапан с дебит не по-малък от 17,7 куб. м/ч.

Чл. 89. (1) Към резервоара за газ се монтира херметичен кожух с изключение на случаите, когато резервоарът е монтиран от външната страна на автомобила и устройствата му са предпазени по подходящ начин от замърсяване и вода.

(2) Херметичният кожух трябва да е постоянно свързан с атмосферата посредством гъвкав или друг тръбопровод със светло сечение не по-малко от 450 mm².

(3) Вентилационният отвор трябва да е насочен надолу извън автомобила. Газът, изтичащ от него, да не може да попадне в пространството под калника на автомобила и към детайли с повишена температура.

(4) Херметичният кожух и свързващите тръбопроводи трябва да са херметични при налягане 10 kPa.

Чл. 90. (1) Газопроводите на АГУ се изработват от безшевни тръби от мед, неръждаема стомана или от стомана с неръждаемо покритие.

(2) Медните газопроводи трябва да са защитени с гумено или пластмасово покритие.

(3) Външният диаметър на газопроводите не трябва да надвишава 12 mm и дебелината на стената им да не е по-малка от 0,8 mm.

(4) Газопроводите се монтират по такъв начин, че да не могат да се повредят от вибрации и повърхностите им да не могат да се трият в елементите на автомобила. Разстоянието между две точки на закрепване на газопровода не трябва да превишава 1 m.

(5) Газопроводите не се разполагат в зони, в които се монтира крик за повдигане на автомобила.

(6) В местата на закрепване тръбите се захващат така, че да няма контакт метал с метал.

Чл. 91. Съединенията между елементите на автомобилната газова уредба трябва да са разглобяеми, да са възможно най-малък брой и да се разполагат в удобни и достъпни за проверка места.

Чл. 92. Газопроводите от неръждаема стомана се присъединяват посредством фитинги от неръждаема стомана.

Чл. 93. (1) Газопроводите, преминаващи през пътническото отделение и затвореното багажно отделение на автомобила, трябва да са с възможно най-малка дължина. В тези отделения не се допуска наличие на съединения с изключение на съединенията на херметичния кожух и съединенията между газопровода и устройството за пълнене на резервоара.

(2) Съединенията между резервоара и устройството за пълнене на резервоара трябва да имат защитно покритие срещу въздействието на втечнения въглеродороден газ и възможност за изпускане директно в атмосферата на евентуални пропуски на газ.

Чл. 94. (1) Устройството за пълнене на резервоара да е осигурено срещу завъртане и предпазено от замърсяване и попадане на вода.

(2) (В сила от 21.09.2006 г.) Когато резервоарът е монтиран в пътническото или багажното отделение, устройството за пълнене се поставя откъм външната страна на автомобила.

Раздел IX

Горивни уредби и отвеждане на димните газове

Чл. 95. Устройството на горивните уредби, монтирани към съоръжения за промишлени топлинни процеси, трябва да отговаря на изискванията на БДС EN 746-2.

Чл. 96. Устройствата, предназначени за отвеждане на димните газове от газовите уреди и от горивните уредби, трябва да съответстват на изискванията а Наредбата за устройство и безопасна експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ, приета с Постановление № 232 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 97 от 2002 г.).

Раздел X

Помещения за газови съоръжения и инсталации

Чл. 97. (1) Газовите съоръжения и инсталации не се монтират в помещения, чийто под е разположен по-ниско от нивото на околния терен.

(2) Допуска се газови съоръжения, газопроводи, газови инсталации, горивни уредби и газови уреди да се монтират в самостоятелно помещение, чийто под е разположен по-ниско от нивото на околния терен, ако:

1. помещението е газодимоуплътнено, подът му е изпълнен под формата на котлован с височина 0,2 m, облицовката на стените, таваните и подовите му са от негорими материали, отделено е от останалите помещения с пожарозащитна преграда с граница на огнеустойчивост 60 min и самозатварящи се врати с граница на огнеустойчивост 60 min;

2. помещението има газсигнализаторна инсталация с датчици на височина 0,1 m от пода, която при достигане на концентрация на газа във въздуха 20 на сто от долната граница на възпламеняемост се задейства, като:

а) затвори на електромагнитен вентил, монтиран на хранящия газопровод извън сградата;

б) включи пожарна аварийна вентилация с осемкратен въздухообмен за един час;

в) изключи електрическото храняване и включи евакуационно осветление във взривозащитено изпълнение;

г) включи звуков и светлинен сигнал на фасадата на сградата или в помещение с постоянно пребиваване на хора.

Чл. 98. (1) Производствените помещения, в които са монтирани газопроводи, газови съоръжения, газови инсталации, помпи, компресори, изпарителни инсталации, смесителни инсталации и газови уреди, помещенията на газоснабдителните станции и пунктовете за пълнене на бутилки, както и помещенията, в които се разполагат бутилки, хранящи с газ бутилковите инсталации, трябва да имат естествено осветление, постоянно действаща вентилация, осигуряваща достатъчен въздухообмен, звукова и светлинна сигнализация, задействаща се при достигане концентрация на втечнения въглеродороден газ във въздуха 20 на сто от долната граница на възпламеняемост, и аварийна вентилация в зоните или помещенията, в които при аварии може да се образуват взривоопасни концентрации.

(2) Помещенията в газоснабдителните станции, както и помещенията, в които са монтирани помпи, компресори, изпарителни инсталации, смесителни инсталации и бутилки, хранящи с газ бутилковите инсталации, трябва да имат самостоятелни входове с отварящи се навън искробезопасени врати и отварящи се прозорци, отварящото устройство на които е разположено или изведено на височина не по-голяма от 1,8 m от пода.

(3) Гаражите за автомобили с АГУ трябва да имат постоянно действаща вентилация.

(4) Подземните гаражи, в които могат да се паркират автомобили с АГУ, трябва да имат:

1. вентилация най-малко с трикратен въздухообмен за 1 h;

2. автоматично задействаща се аварийна вентилация във взривозащитено изпълнение;

3. газсигнализатори.

Чл. 99. При изграждане на вентилационни системи за създаване на повишено налягане в помещенията мястото за засмукване на свеж въздух трябва да е в зона, в която не могат да попаднат флуиди, които съгласно Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти се класифицират като експлозивни, изключително запалими, силно запалими, запалими, силно токсични, токсични и оксидиращи флуиди.

Чл. 100. (1) Не се допуска в стените на помещенията и в пристройките, в които са монтирани газорегулаторни инсталации, да има димоходи, транзитни вентилационни и други канали. Пристройката трябва да е отделена от сградата с плътна негорима и газонепроницаема стена.

(2) Подът на помещенията и пристройките трябва да е от негорим и искронеобразуващ материал. Изходът трябва да е самостоятелен с отваряща се навън врата, осигурена срещу искрообразуване.

Чл. 101. В производствените помещения по чл. 98, ал. 1 и 2 не се допуска:

1. наличието на източници на огън или искри, освен когато това се изисква от прилаганата технология;
2. монтиране на съоръжения, които не са пряко свързани с технологичния процес;
3. складиране на горими материали, ако те не са необходими за производствения процес;
4. наличие на канали или шахти с изключение на посочените в чл. 20.

Чл. 102. Не се допуска разполагане и съхраняване на пълни или празни бутилки за газ във:

1. помещения под нивото на околния терен;
2. инсталационни и вентилационни шахти;
3. гаражи, които не отговарят на изискванията на чл. 98, ал. 3;
4. бани и складове за хранителни продукти;
5. помещения заедно с леснозапалими и горими вещества;
6. места с температура над 40 рС;
7. коридори, тавани и стълбища на сгради.

Раздел XI

Неразглобяеми съединения.

Изпитване без разрушаване

Чл. 103. Процедурите и персоналят за изпълнение на неразглобяемите съединения на газопроводите се одобряват от лице по чл. 83.

Чл. 104. Оценкаването и изпитванията без разрушаване на неразглобяемите съединения се извършват от акредитиран от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" орган за контрол.

Чл. 105. (1) Изпитвания без разрушаване чрез радиография и ултразвукова дефектоскопия се извършват на:

1. сто на сто от челните заварени съединения на стоманените газопроводи, преминаващи под жп линии, шосета, водни прегради, по мостове или язовирни стени, в канал или в защитен кожух;
2. петдесет на сто от челните заварени съединения на стоманените газопроводи в газоснабдителните станции и в автомобилните газоснабдителни станции и на стоманените подземни газопроводи;
3. двадесет и пет на сто от челните заварени съединения на стоманените газопроводи, непосочени в т. 1 и 2, с максимално допустимо налягане, по-високо от 0,5 МРа, и номинален диаметър на тръбата 57 mm и по-голям;
4. петнадесет на сто от челните заварени съединения на стоманени газопроводи, непосочени в т. 1 - 3, с максимално допустимо налягане, по-високо от 0,1 МРа;
5. пет на сто от челните заварени съединения на стоманените газопроводи, непосочени в т. 1 и 2, с максимално допустимо налягане 0,1 МРа и по-ниско;
6. двадесет на сто от надлъжните шевове на резервоарите на АГУ и всички места на пресичане с напречни шевове.

(2) Изпитванията чрез радиография се извършват на не по-малко от половината от подлежащите на изпитване съгласно ал. 1 заварени съединения.

(3) Изпитванията чрез ултразвукова дефектоскопия се извършват при дебелина на стената на газопровода, по-голяма от 10 mm.

(4) Допустимите нива на качество според заваръчните несъвършенства са:

1. за газопроводи с работно налягане, по-ниско от 1,6 МРа - ниво на качеството С по БДС EN 25817;
2. за газопроводи с работно налягане 1,6 МРа и по-високо - ниво на качеството В по БДС EN 25817, освен дефекти със серийни номера 3, 9, 12, 21, ниво на качеството С дефекти със серийни номера 24 и 25 са недопустими;
3. за резервоари на АГУ - ниво на качество В по БДС EN 25817, с изключение на дефектите, посочени в приложение № 4.

(5) При установяване на недопустимо ниво на качество заварените съединения се изпитват без разрушаване в удвоен обем.

Раздел XII

Изпитване на газови съоръжения и инсталации

Чл. 106. (1) Газопроводите, газовите съоръжения, газовите инсталации, горивните уредби и бутилковите инсталации се изпитват хидростатично на якост с вода и на плътност с въздух или инертен газ с налягане съгласно приложение № 2.

(2) Допуска се за съоръженията по ал. 1 с налягане до 0,5 МРа включително изпитването на якост да се извършва с инертен газ или с въздух при допълнително взети мерки за безопасност.

(3) Продължителността на изпитване на съоръженията по ал. 1 на якост или плътност е не по-малка от 1 h, а на инсталациите в жилищни, административни, общественообслужващи и офис сгради минималното време за изпитване е 30 min.

(4) Средствата за измерване, използвани при изпитването, трябва да са преминали метрологична проверка по реда на Наредбата за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол, приета с Постановление № 239 на Министерския съвет от 2003 г. (ДВ, бр. 98 от 2003 г.).

(5) Редът и техническите изисквания за извършване на изпитванията по ал. 1 се определят с инструкция, изработена от собственика или производителя.

Чл. 107. При изпитване на якост на съоръженията по чл. 106, ал. 1 напреженията в тях от вътрешното налягане не трябва да превишават 90 на сто от условната границата на провлачане на материала.

Чл. 108. (1) Изпитването на газорегулаторните инсталации на якост и плътност в зависимост от конструкцията им може да се извърши изцяло - от спирателната арматура на входа до тази на изхода, или на части - до регулатора на налягането и след него.

(2) При изпитване на газорегулаторни инсталации изцяло налягането за изпитване се определя в съответствие с входящото налягане на газа в инсталацията, а при изпитване на части налягането се определя поотделно за частта до регулатора и за частта след него.

Чл. 109. Изолиращите фланци на електрохимичната защита на газовите съоръжения и инсталации се подлагат на:

1. хидростатично изпитване на якост с налягане не по-малко от 1,5 пъти максимално допустимото работно налягане и продължителност не по-малка от 5 min;

2. изпитване на плътност с налягане, равно на работното налягане, и с продължителност не по-малка от 10 min, при което се извършва проверка с пенообразуващо вещество;

3. изпитване с променлив ток с честота 50 Hz и минимално напрежение 5000 V, с продължителност 1 min при сухо състояние на фланците, с което се проверява дали не се предизвикват корона-ефекти при сриване на изолацията;

4. изпитване с прав ток с минимално напрежение 500 V при сухо състояние на фланците, при което съпротивлението им не трябва да бъде под 0,1 МΩ.

Чл. 110. (1) Преди монтаж новите гъвкави шлангове, свързващи цистерните с резервоарите, се изпитват на якост с налягане, определено от производителя.

(2) В случаите, в които налягането по ал. 1 не е известно, гъвкавите шлангове се изпитват с налягане 1,20 пъти по-високо от максималното им работно налягане.

Чл. 111. Газовите уреди се изпитват на херметичност с налягане 0,015 МРа, ако в техническата им документация не е предвидено друго налягане.

Чл. 112. Допуска се да се изпитват само на плътност:

1. газопроводите, които допълнително са присъединени към други газопроводи - в участъка от точката на присъединяване до първата спирателна арматура на газопровода, ако на всички неразглобяеми съединения на металните газопроводи е извършен радиографичен безразрушителен контрол;

2. регулаторите на налягане;

3. средствата за измерване разход на газ;

4. гъвкавите присъединителни връзки към газовите уреди.

Чл. 113. (1) Един резервоар от всяка партида серийно произведени резервоари за АГУ се изпитва на разрушаване под хидравлично налягане. Налягането на разрушаване не трябва да е по-малко от 6,75 МПа.

(2) Всеки резервоар за автомобилна газова уредба се изпитва хидростатично на якост с вода при налягане 3,0 МПа, а след монтиране на всички елементи към тях се изпитва на плътност с въздух или с инертен газ при налягане 1,6 МПа.

Глава трета

БЕЗОПАСНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ГАЗОВИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ И ИНСТАЛАЦИИ

Раздел I

Общи изисквания

Чл. 114. Собственикът или ползвателят на газови съоръжения и инсталации е длъжен да осигури тяхната безопасна и безаварийна експлоатация, да ги поддържа и проверява в съответствие с изискванията на наредбата и техническата им документация и да ги използва само по предназначението, определено в инструкцията на производителя.

Чл. 115. (1) Собственикът или ползвателят и обслужващият персонал са длъжни да прекратят незабавно експлоатацията на газовите съоръжения и инсталации при:

1. повишаване на налягането или температурата в тях над допустимите стойности, посочени в техническата им документация;
2. откриване на деформации, дефекти или пропуски на газ в елементите под налягане и в заваръчните шевове;
3. нарушено отвеждане на димните газове от газови уреди и горивни инсталации;
4. недопустимо изместване или повреда на укрепващите елементи;
5. наличие на неизправно предпазно устройство;
6. невъзможност да се установи налягането в тях;
7. неизправност на спирателна или регулираща арматура;
8. недопустими вибрации и/или отклонения от нормалните работни параметри на помпите и компресорите;
9. установяване концентрация на газ във въздуха на помещенията, в които са монтирани, по-висока от 20 на сто от долната граница на концентрацията, при която е възможно възпламеняване;
10. пожар или природно бедствие, застрашаващи безопасността им;
11. случаи, посочени в инструкцията за експлоатация.

(2) При спиране експлоатацията на газовите съоръжения и инсталации незабавно се прекратява притокът на газ към тях и се вземат необходимите мерки за предотвратяване на авария или злополука.

Чл. 116. При откриване на недопустими пропуски на газ в газови съоръжения и инсталации:

1. евакуират се всички хора;
2. проверят се всички помещения, разположени под нивото на околния терен в близост до мястото на пропуската;
3. проветряват се загазените помещения;
4. вземат се бързи мерки за ликвидиране пропуските на газ;
5. прекратяват се всички действия, свързани с искрообразуване или ползване на пламък.

Чл. 117. Втеченните въглеродородни газове се продават одорирани със специфични на мирис вещества, като мирисът от тях трябва да се усеща при съдържание на газ във въздуха не по-високо от 20 на сто от долната граница на концентрацията, при която е възможно възпламеняване.

Чл. 118. Непосредствено преди първото запълване с втечен въглеродороден газ след монтаж или ремонт газопроводите, стационарните резервоари, жп цистерните и автоцистерните се продухват с азот или друг инертен газ така, че съдържанието на кислород в тях да спадне под 1 на сто. Допуска се газопроводите да се продухват с пари от втечен въглеродороден газ.

Чл. 119. (1) Подаването на газ в газовите съоръжения и инсталации се извършва плавно с постепенно повишаване на налягането. При запълване на резервоари и цистерни непрекъснато се следи налягането и нивото в тях да не превишават максимално допустимите стойности.

(2) Не се допуска по време на гръмотевична буря да се пълнят и изпразват цистерни и да се пълнят резервоари с газ.

Чл. 120. Подаването на топлоносител в изпарителите се извършва след запълването им с газ.

Чл. 121. (1) Резервоарите за втечнени газове се запълват с газ не повече от 85 на сто от обема им при определената в проекта им максимална работна температура.

(2) Максимално допустимият обем и/или маса газ, с който трябва да се запълват бутилките, са съгласно БДС EN 1439.

(3) Цистерните се запълват с газ в количество не по-голямо от определеното в Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) и Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID).

Чл. 122. (1) Автоцистерните трябва да са заземени, преди да започне изпразването или запълването им с газ. Заземяването се прекратява след поставяне на устройствата за затваряне на щуцерите за газ.

(2) Пълненето и изпразването на автоцистерните и поставянето и свалянето на устройствата за затваряне на щуцерите им се извършват при спрян двигател.

(3) Изключение от изискването по ал. 2 се допуска, когато помпата за втечнен газ се задвижва от двигателя на автоцистерната.

(4) Автоцистерните с помпи, задвижвани от двигателя на автомобила, трябва да имат искрогасително устройство на ауспуха по време на пълнене или изпразване.

(5) Не се допуска притягане или развиване на гайките на гъвкавите шлангове, когато те са под налягане, и употребата на ударен инструмент при навиването или развиването им.

(6) Не се допуска автоцистерните или жп цистерните да се използват като резервоари на газовите съоръжения и инсталации и за хранене на газовите съоръжения и инсталации с газ.

Чл. 123. Преди пускане в работа на котли, пещи и други агрегати, работещи на газ, и след изгасване на пламъка им горивните камери и дымоходите им се продухват с въздух посредством принудителна вентилация.

Чл. 124. При прекъсване на газоснабдяването или при спиране работата на газовите съоръжения и инсталации спирателните органи на входа на газа към тях незабавно се затварят.

Чл. 125. При продължително спиране, ремонт или консервиране на газопровод, горивна уредба, газово съоръжение или газова инсталация те се изолират от възможен приток на газ посредством поставяне на глух фланец след спирателния вентил на входа на газа, а спирателната арматура на продухvatелните свещи трябва да е в отворено положение.

Чл. 126. Заледяването на газопроводи и други газови съоръжения и инсталации се премахва с топла вода или пясък.

Чл. 127. Пропуските на газ от газовите съоръжения и инсталации се търсят с помощта на пенообразуващо вещество или газсигнализатор.

Чл. 128. Не се допуска бутилките за газ и присъединителните връзки към газовите уреди да се нагряват до температура, по-висока от 40 °С.

Чл. 129. Не се допуска бутилки за газ с обем над 5 куб. дм да се превозват с обществен транспорт.

Чл. 130. Изправното действие и настройката на предпазните и предпазно-отсекателните клапани на газовите съоръжения и инсталации се проверяват преди монтажа им и най-малко веднъж на 12 месеца.

Чл. 131. (1) Не се допуска експлоатация на газовите съоръжения и инсталации с непроверени предпазни клапани и с предпазни клапани, несъответстващи по брой и конструкция на техническата документация на газовите съоръжения и инсталации.

(2) Допуска се резервоарите с обем над 5 куб. м да работят до 72 часа с един предпазен клапан по-малко, ако другият или другите му предпазни клапани имат пропускателната способност съгласно чл. 34, ал. 3.

Чл. 132. (1) Манометрите на газовите съоръжения и инсталации трябва да са преминали метрологичен контрол по реда на Наредбата за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол.

(2) Най-малко веднъж на 12 месеца сигнализаторите за газ се проверяват от орган за контрол, акредитиран от Изпълнителна агенция "Българска служба по акредитация".

Чл. 133. Разглобямите съединения на монтираните в помещенията газови съоръжения и инсталации се проверяват при работно налягане на газа с пенообразуващо вещество или газсигнализатор най-малко веднъж на 3 месеца.

Чл. 134. Изправността на заземителните инсталации на газовите съоръжения и инсталации се проверява веднъж годишно, както и след всеки ремонт или преустройство.

Чл. 135. Проверките, които се извършват съгласно тази глава, се документират, а документите се прилагат в техническото досие по чл. 205, което се съхранява от собственика или ползвателя на газовите съоръжения и инсталации.

Раздел II

Безопасна експлоатация на газови съоръжения и инсталации в промишлени и селскостопански обекти

Чл. 136. Собственикът или ползвателят на газови съоръжения и инсталации в промишлени и селскостопански обекти е длъжен:

1. да изработи производствена инструкция въз основа на техническата документация и инструкциите на производителя на газовите съоръжения и инсталации и съобразно особеностите на обекта, в който те се експлоатират, инструкцията трябва да съдържа най-малко следното:

а) задачите, функциите и отговорностите на обслужващия персонал;

б) реда за пускане, обслужване и спиране на съоръженията и инсталациите;

в) реда за обслужване и проверка на опорно-окачващата система, предпазните устройства, арматурата, разглобяемите и неразглобяемите съединения, средствата за измерване и другите уреди и съоръжения;

г) действията на персонала при аварийни спирания и при аварии и злополуки;

д) неизправностите, при които експлоатацията на съоръженията и инсталациите трябва да се преустанови незабавно;

2. да определи със заповед лице с не по-ниско от средно техническо образование, което да отговаря за безопасната им експлоатация и да представлява предприятието пред органите за технически надзор при извършване проверки на предприятието или технически прегледи на газовите съоръжения и инсталации;

3. да осигури ефективен контрол на работата им и на обслужващия персонал;

4. да има ревизионна книга за всяко съоръжение или инсталация, в която органите за технически надзор записват резултатите от извършените надзорни дейности и предписанията за отстраняване на констатираните нарушения;

5. да изпълнява и контролира изпълнението от обслужващия персонал на предписанията, дадени от органите за технически надзор;

б. да осигури воденето на сменен дневник, в който се записват:

а) резултатите от проверките по чл. 137;

б) часът на пускане и спиране на газовите съоръжения и инсталации;

в) аварийните спирания и причините за тях;

г) часът на приемане и предаване на смяната от обслужващия персонал и подписите на лицата от обслужващия персонал или на ръководителя на смяната;

д) разпорежданията на прекия производствен ръководител и на лицето, отговорно за безопасната експлоатация;

7. да осигури воденето на ремонтен дневник;

8. да назначи обслужващ персонал, обучен за изпълнение на изискванията на наредбата и инструкцията по т. 1; първоначалната и периодичната проверка на знанията на обслужващия персонал се извършват от лицето по т. 2.

Чл. 137. Обслужващият персонал съобразно сроковете в инструкцията по чл. 136 проверява газовите съоръжения и инсталации за:

1. пропуски на газ;

2. състоянието на отделните съоръжения;

3. състоянието на арматурата, уплътненията, разглобяемите и неразглобяемите съединения, предпазните устройства, контролно-измервателните уреди и опорите и подвеските на газопроводите;

4. правилното отвеждане на димните газове.

Чл. 138. В колекторите, каналите, шахтите и другите места, в които може да се натрупа газ, на територията на обекта, се монтират газсигнализатори, свързани към контролен пункт с постоянно дежурен обслужващ персонал.

Чл. 139. Най-малко веднъж на две денонощия газопроводите на територията на обекта се проверяват от обслужващия персонал чрез външен оглед.

Чл. 140. Най-малко веднъж на два месеца на гъвкавите шлангове за автоцистерните, жп цистерните и резервоарите се извършва външен оглед и най-малко веднъж на 12 месеца - хидростатично изпитване с налягане съгласно чл. 110.

Чл. 141. Собствениците или ползвателите и обслужващият персонал на автомобилните газоснабдителни станции не трябва да допускат:

1. пълнене на АГУ, чиито резервоари нямат стикер за извършен технически преглед;
2. пълнене на АГУ с неизправен нивопоказател;
3. пълнене на всички видове бутилки или съдове от колонките за зареждане на АГУ;
4. наличие на територията на автомобилната газоснабдителна станция на бутилки за газ, накрайници и други устройства за пълнене на бутилки от колонките за зареждане на АГУ.

Чл. 142. (1) Собствениците или ползвателите и обслужващият персонал са длъжни да не допускат пълнене с газ на бутилки с обем, по-голям от 5 куб. дм в пунктовете за пълнене на бутилки по чл. 66.

(2) Бутилките с обем до 5 куб. дм се пълнят само когато са изпълнени следните изисквания:

1. маркирани са масата на бутилката, масата и идентификацията на газа;
2. на бутилката е поставено клеймо с регистрационния номер на лицензираното лице по чл. 185, ал. 1, т. 2, извършило последния технически преглед, месеца и годината на извършването му и годината на следващия технически преглед;
3. не е изтекъл срокът на техническия преглед по т. 2;
4. бутилките нямат пропуски на газ;
5. бутилките нямат повреди по вентила, дръжките за носене или опорните пръстени или вдлъбнатини, подутини, пукнатини или външна корозия.

(3) Лицата по ал. 1 са длъжни да не допускат пълнене на бутилки, които не отговарят на изискванията на ал. 2. Такива бутилки могат да се пълнят само след извършване на извънреден технически преглед от лицензирано лице по чл. 185, ал. 1, т. 2.

(4) Лицата по ал. 1 са длъжни да водят дневник за напълнените бутилки, в който по дати записват фабричния номер, вместимостта на бутилката и теглото на напълнения газ.

(5) Лицата по ал. 1 са длъжни да поставят на всяка напълнена бутилка стикер с наименованието на фирмата, напълнила бутилката, и наименованието на газа.

(6) Везните по чл. 66, ал. 6, т. 1 и 2 трябва да са преминали метрологична проверка по реда на Наредбата за средствата за измерване, които подлежат на метрологичен контрол.

Чл. 143. Мястото за установяване на автоцистерната за зареждане на резервоарите на газоснабдителните станции и автомобилните газоснабдителни станции трябва да е ясно означено и да има заземително устройство. Не се допуска автоцистерните да пребивават на територията на автомобилните газоснабдителни станции извън времето за зареждане на резервоарите.

Чл. 144. (1) На газоснабдителните станции жп линиите в участъка на установяване на цистерните трябва да са заземени. Допуска се жп цистерните да се пълнят или изпразват едва след като локомотивът се отдалечи най-малко на 20 m от оградата ѝ.

(2) Преди започване на пълненето или изпразването жп цистерните се застопоряват към релсовия път посредством релсозахватни приспособления и се осъществява връзка между релсовия път и устройствата за безопасност, когато конструкцията на устройството за безопасност изисква това.

Чл. 145. (1) За помещения с 10 и повече поста за газопламъчна обработка на метал се осигурява централно снабдяване с газ.

(2) При захранване на работни постове с газ от газопровод налягането на газа пред работния пост трябва да е не по-високо от 0,15 МПа. Допуска се по-високо налягане, ако пред работния пост се монтират регулатор и предпазен клапан след регулатора. Въглеродородният газ, изтичащ от предпазния клапан, се отвежда на безопасно място.

Чл. 146. (1) Използването на горелки с открит пламък за газопламъчна обработка на метали и за други технологични процеси се допуска на разстояние не по-малко от:

1. 10 m до групови газови инсталации;
2. 5 m до единични бутилки за горими или технически газове;
3. 3 m до газопроводи и други газови съоръжения.

(2) Бутилките, захранващи с газ горелките по ал. 1, се закрепват стабилно във вертикално положение и пламъкът на горелките се насочва в противоположна на съоръженията по ал. 1, т. 1 - 3 посока, а ако това е невъзможно - между горелките и съоръженията се поставят метални щитове.

Раздел III

Безопасна експлоатация на газови съоръжения и инсталации в общественообслужващи, административни, жилищни и офис сгради

Чл. 147. (1) Във всяка общественообслужваща, административна, жилищна и офис сграда трябва да има лице, което да отговаря за безопасната експлоатация на газовите съоръжения и инсталации.

(2) Лицето, отговорно за безопасната експлоатация, провежда първоначален и ежегоден инструктаж срещу подпис на лицата, които ще обслужват газовите съоръжения и инсталации.

Чл. 148. (1) Спирателната арматура на газопроводите се затваря веднага след спиране работата на газовите уреди.

(2) Вентилът на газовата бутилка се затваря веднага след спиране работата на газовия уред.

Чл. 149. Ако в помещенията се почувства мирис на газ, работата на газовите уреди незабавно се спира посредством спирателната им арматура, а при наличие на бутилка в помещението вентилът ѝ се затваря. Преустановяват се всички действия, водещи до искрообразуване (включване и изключване на електрически уреди, запалване на цигари и др.), и помещенията се проветряват.

Чл. 150. Спирателната арматура на неавтоматичните горелки на газовите уреди се отваря само при включена пилотна горелка или друг поднесен към горелката източник на пламък.

Чл. 151. При загасване пламък на горелка на газов уред, който има горивна камера и дымоходи, спирателната арматура на горелката се затваря незабавно и преди повторно запалване горивната камера и дымоходите се проветряват.

Чл. 152. Преместването на стационарно монтирани газови уреди, захранвани от газопровод, и на бутилкови инсталации се извършва само от лице, получило разрешение по чл. 189.

Чл. 153. Газовите уреди, предназначени за работа на открито, не трябва да се оставят без непрекъснато наблюдение при работа.

Чл. 154. Комините на газовите уреди се почистват, както следва:

1. тухлените комини на газови водонагреватели и газови уреди за готвене в общественообслужващи сгради - на всеки 3 месеца;
2. комини, изработени от огнеупорни материали (азбестоциментови и керамични тръби или огнеустойчив бетон) или облицовани отвътре с метална обшивка - на всеки 12 месеца;
3. всички други комини (на отоплителни печки, котли и др.) - в началото на отоплителния сезон.

Раздел IV

Безопасна експлоатация на АГУ

Чл. 155. (1) Собственикът или ползвателят на АГУ е длъжен:

1. да дава уредбата за ремонт само на лица, получили разрешение за тази дейност съгласно чл. 189;
2. преди да влезе в автомобилната газоснабдителна станция, да преустанови тютюнопушенето в автомобила и да изключи всички уреди, които могат да предизвикат искра при работата си - радиокасетофони, мобилни телефони и други, а преди да започне зареждането на уредбата с газ - да изключи двигателя на автомобила.

(2) Собственикът или ползвателят на АГУ и собствениците на гаражи не трябва да допускат паркиране на автомобили с АГУ в гаражи, които не отговарят на изискванията на чл. 98, ал. 3 и 4.

Чл. 156. Собственикът или ползвателят е длъжен да прекрати незабавно експлоатацията на АГУ при:

1. повишаване на налягането или температурата в нея над допустимите стойности, посочени в техническата ѝ документация, като преди това изведе автомобила от зоната с повишена температура;
2. откриване на деформации, дефекти или пропуски на газ в елементите под налягане и в съединенията;

3. изместване или повреда на укрепващите елементи;
4. наличие на неизправно предпазно устройство;
5. неизправност на спирателната или регулиращата арматура;
6. други случаи, посочени в инструкцията за експлоатацията ѝ.

Чл. 157. Пропуските на газ в АГУ се търсят посредством пенообразуващо вещество или газсигнализатор.

Чл. 158. Не се допуска елементите на АГУ, с изключение на изпарителя по чл. 81, т. 5, да се нагряват до температура, по-висока от 50 °С.

Чл. 159. При наличие на пропуски на газ незабавно се спира двигателят на автомобила, преустановяват се всички дейности, свързани с искрообразуване или ползване на пламък, и се проветряват купето на автомобила и загазените помещения - гаражи, работилници и др.

Чл. 160. Резервоарът на АГУ се запълва с втечен въглеродороден газ не повече от 80 на сто от обема му.

Чл. 161. Изправното действие и настройката на предпазния клапан на автомобилната газова уредба се проверяват най-малко веднъж на 24 месеца от лицето, извършващо техническия преглед на уредбата. Проверката се документира.

Раздел V

Газоопасни работи

Чл. 162. Газоопасни работи са работи, които се извършват в загазена среда или при извършването на които е възможно да изтече газ от газовите съоръжения и инсталации.

Чл. 163. (1) Следните газоопасни работи се извършват по наряд съгласно образеца в приложение № 3:

1. присъединяване на нов газопровод към действащ;
2. подаване на газ след монтаж, ремонт или преустройство на газово съоръжение, газова инсталация, газопровод, резервоар, цистерна и бутилкова инсталация;
3. въвеждане в експлоатация на газово съоръжение, газова инсталация, газопровод, горивна уредба и бутилкова инсталация;
4. почистване на газопроводи, монтаж и демонтаж на глухи фланци към газопроводи, газови съоръжения или газови инсталации;
5. демонтаж на газопроводи, изключени от действащата мрежа;
6. ремонт на газопроводи;
7. отстраняване на неизпарили се остатъци или отстраняване на газа от жп или автоцистерни, резервоари и бутилки;
8. подготовка за технически преглед на действащ резервоар;
9. разкопаване на почвата в места, където са установени пропуски на газ, до отстраняване на пропуските;
10. други работи, които се извършват в загазена среда или при извършването на които е възможно опасно изтичане на газ.

(2) Нарядите по ал. 1 се издават от лица, определени със заповед на ръководителя на предприятието, което експлоатира газовите съоръжения и инсталации.

Чл. 164. Следните газоопасни работи се извършват по утвърдени от ръководителя на предприятието инструкции за всеки вид работа:

1. изключване на действащи газопроводи;
2. профилактично обслужване на действащи газови съоръжения и инсталации;
3. зареждане на моторни превозни средства с газ;
4. подаване на газ след монтаж, ремонт или преустройство на газов уред или АГУ;
5. пълнене или изпразване на препълнени резервоари, цистерни и бутилки в автомобилните газоснабдителни станции, газоснабдителните станции и в пунктовете за пълнене на бутилки.

Чл. 165. (1) Работите по въвеждането в експлоатация и подаването на газ в новоизградени обекти и газопроводи, както и понижаването или възстановяването на налягането в газопроводите се извършват по планове за работа, утвърдени от ръководителите на предприятията.

(2) В плановете за работа по ал. 1 се посочват мерките за обезопасяване на съоръженията, точната последователност на извършване на работите, разпределението на работниците и на ръководния персонал, необходимите инструменти и приспособления, всички необходими мерки за

осигуряване на техническата и пожарната безопасност и на здравословните и безопасни условия на труд, ръководителят на газоопасните работи и лицата, отговорни за изпълнението на всяка отделна газоопасна работа.

Чл. 166. (1) Газоопасните работи се извършват най-малко от двама работници, а при работа в шахти, тунели, дълбоки траншеи и резервоари - най-малко от трима работници.

(2) Допуска се специално обучени работници по инструкциите по чл. 164 да извършват самостоятелно:

1. свързване на отделни газови уреди и подаване на газ към тях;
2. извършване на ремонтни работи без употреба на заварки или газово рязане на газопроводи с налягане до 0,002 МРа и диаметър до 32 mm;
3. пълнене на резервоари по време на експлоатацията им;
4. пълнене на бутилки;
5. източване или изпомпване на утайки от бутилки;
6. зареждане на моторни превозни средства с газ;
7. профилактично обслужване на газови уреди и съоръжения в жилищни, административни и общественообслужващи сгради, ресторанти и столове.

Чл. 167. (1) Лицето, което издава наряд за извършване на газоопасни работи, посочва в наряда изискванията и мерките за осигуряване на правилното и безопасното им изпълнение, ръководителя на газоопасните работи, както и лицата, отговорни за изпълнението на отделните газоопасни работи.

(2) Към плана за работа по чл. 165, ал. 1 и наряда за извършване на газоопасни работи се прилага копие от чертежа на газовото съоръжение и инсталация. Преди започване на газоопасната работа ръководителят на газоопасните работи проверява съответствието на чертежа с фактическото разположение на газовото съоръжение и инсталация и арматурата му.

Чл. 168. (1) Лицата, които издават наряди за газоопасни работи, ги завеждат в дневник. Ръководителят на газоопасните работи трябва да се подписва в дневника при получаване и при връщане на наряда.

(2) Нарядите се съхраняват не по-малко от 12 месеца от лицето, което ги е издало. Нарядите за първоначално подаване на газ и за присъединяване на газопроводи към действащи газопроводи се съхраняват безсрочно в техническото досие по чл. 205.

Чл. 169. (1) Нарядът съдържа деня и часа на започване и завършване на газоопасните работи. Когато те не могат да се завършат в определения срок, действието на наряда се продължава от лицето, което го е издало, като се посочват мерките, които трябва да се изпълнят, за да се гарантира безопасността по време на прекъсване на газоопасните работи.

(2) Ръководителят на газоопасните работи докладва ежедневно за хода им на лицето, издало наряда.

Чл. 170. Работи по отстраняване на аварии се извършват без наряд до отстраняване на пряката опасност за хората и материалните ценности. Следващите ги възстановителни работи се извършват по наряд.

Чл. 171. Отговорност за осигуряване на необходимите средства за лична защита и за тяхната изправност носи ръководителят на газоопасните работи или лицето, издало наряда - за газоопасни работи по чл. 166, ал. 2, т. 2 и 5, или прекият ръководител - за газоопасни работи по чл. 164.

Чл. 172. (1) Ръководителят на газоопасните работи е длъжен:

1. да провери наличието и изправността на личните предпазни средства преди започване на газоопасната работа;
2. да инструктира срещу подпис в наряда подчинените си работници за необходимите мерки за безопасност при изпълнение на газоопасните работи;
3. да организира работата така, че да може бързо да изведе работниците от опасната зона.

(2) Всички разпореждания за реда за извършване на газоопасните работи се издават от ръководителя на газоопасните работи.

Чл. 173. Газоопасните работи се извършват през деня. Работи по отстраняване на аварии могат да се извършват по всяко време на денонощието под ръководството на лице, определено от ръководителя на предприятието.

Чл. 174. (1) При работа в загазена среда се употребяват неискрообразуващи инструменти и уреди. На обекта и около него се поставят предупредителни надписи и знаци и в него не се допускат други лица извън участниците в газоопасните работи.

(2) Работниците, които изпълняват газоопасни работи, използват само взривозащитени осветителни преносими лампи с напрежение 12 V и облекло от антистатични материали. Обувките им трябва да са без железни гвоздеи и обковки.

Чл. 175. При затягане на разглобяеми съединения на работещи газови съоръжения и инсталации налягането в тях трябва да се намали до 50 на сто от максималното работно налягане, но не трябва да е по-високо от 0,3 МРа.

Чл. 176. (1) Собственикът или ползвателят и обслужващият персонал не трябва да допускат подаване на газ в газови съоръжения и инсталации, преди да е извършена проверка на изправността им.

(2) Новоизграден газопровод, преминал първоначален технически преглед и незапълван с газ в период до 6 месеца, преди въвеждането му в експлоатация се изпитва на плътност и се извършва проверка на антикорозионното покритие, арматурата и средствата му за измерване.

Чл. 177. (1) Забранява се заваряване и рязане на газопроводи, през които е протичал газ, преди да са дегазирани и продухвани с въздух или с инертен газ.

(2) Преди и на всеки два часа по време на заваряване или рязане в помещения, в които има газови съоръжения и инсталации, от най-ниските и трудно проветряемите зони на помещенията и околните канали, шахти и коридори се вземат проби за наличието на въглеводороден газ във въздуха. Съдържанието на кислород във въздуха трябва да е най-малко 20,9 % (обемни) (об. %).

Чл. 178. (1) Газовите съоръжения и инсталации се изключват от газопроводната мрежа посредством монтиране на глух фланец на спирателната арматура.

(2) Глухите фланци по ал. 1 трябва да са изчислени за максимално допустимото работно налягане на газопровода и да имат дръжки, излизащи извън периферията на фланците на спирателната арматура.

(3) Монтираните към газовите съоръжения и инсталации глухи фланци се демонтират само по указание на ръководителя на газоопасните работи.

Чл. 179. Преди демонтаж на газово съоръжение, газова инсталация, горивна уредба или газопровод те се продухват с инертен газ или с въздух до пълното отстраняване на въглеводородния газ в тях.

Чл. 180. (1) При извършване на вътрешни прегледи и ремонтни работи на котли, резервоари и други газови съоръжения те се изключват от газопровода чрез монтиране на глухи фланци.

(2) При работа в пещите на котли, в резервоари или в други подобни съоръжения всички врати, люкове и взривни клапи трябва да са отворени и при необходимост в резервоарите и пещите да се подава въздух с вентилатор.

(3) Допуска се влизане в резервоари и други газови съоръжения само когато те са дегазирани, почистени, проветрени и чрез анализ е установена чистотата на въздуха. Анализ за наличието на въглеводородни газове се извършва на всеки два часа до завършването на прегледа или ремонта.

(4) Резервоарите се продухват с инертен газ до пълното отстраняване на въглеводородния газ. След отстраняването на въглеводородния газ от резервоарите и преди извършването на работите по ал. 1 резервоарите се продухват с въздух до достигане на съдържанието на кислород в тях най-малко 20,9 об. %. Съдържанието на кислород в резервоара се установява с анализ, който се документира.

Чл. 181. При извършване на газоопасни работи в загазени помещения и пространства или в такива, в които е възможно изтичане на газ, извън помещението или пространството трябва да дежури работник, който да следи за състоянието на работещите и да не допуска палене на огън в близост или създаване на условия за образуване на искри. Работещите трябва да са екипирани с шлангови или изолиращи противогази.

Чл. 182. (1) Спускането на работници в резервоари и шахти, които нямат стълби, се извършва посредством метални стълби, чиито приспособления за закрепване не образуват искри при удар или триене.

(2) Работниците трябва да се спускат в шахтите, изкопите и резервоарите с поставени спасителни колани. На повърхността трябва да дежурят не по-малко от двама души, които да държат краищата на въжетата от спасителните колани на спуснатите работници и да наблюдават непрекъснато за здравословното им състояние.

(3) При изкопни работи на повредени подземни газопроводи се вземат подходящи мерки за недопускане запалването на газа, изтичащ от газопровода.

(4) При разкопаване на повредени газопроводи с налягане над 0,01 МРа налягането в тях трябва да се намали до тази стойност.

(5) Изкопни работи около подземни резервоари се извършват само след отстраняване на втечнения въглеродороден газ от тях и дегазирането им.

Чл. 183. (1) Отстраняване на отложения и залеждания в газопроводите се извършва с пара при налягане в тях не по-високо от 0,05 МРа.

(2) Отстраняване на отложенията и залежданията се извършва при изключен газопровод.

(3) При отстраняване на наслоявания работниците трябва да са с поставени противогази, а помещенията се проветряват.

(4) Потребителите на газ се предупреждават за извършване на работите по ал. 1.

Чл. 184. (1) Собственици или ползватели, които експлоатират газови съоръжения и инсталации, консумиращи над 37 kg/h, осигуряват аварийна група с денонощно дежурство.

(2) При консумация, по-малка от посочената в ал. 1, вместо аварийна група се организира дежурство от подготвени работници.

(3) Дейностите по ал. 1 и 2 може да се възложат на лице, което е получило разрешение за това от председателя на Държавната агенция за метрология и технически надзор (ДАМТН) или от оправомощени от него длъжностни лица от Главна дирекция "Инспекция за държавен технически надзор" (ГД "ИДТН") по реда на чл. 36 на Закона за техническите изисквания към продуктите.

(4) Съобщенията, постъпващи в аварийната група, се регистрират в специален дневник. В този дневник се отбелязват времето на получаване на съобщението, часът на тръгване на аварийния персонал, времетраенето и отстраняването на повредите, характерът им и работите, които са извършени.

(5) При получаване на съобщение дежурният на аварийната група дава указания на известителя за вземане на необходимите мерки за предотвратяване развитието на аварията.

Глава четвърта ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

Раздел I

Общи изисквания

Чл. 185. (1) Органи за технически надзор на газовите съоръжения и инсталации са:

1. председателят на ДАМТН чрез ГД "ИДТН";

2. лица, получили лицензия от председателя на ДАМТН по реда на Наредбата за условията и реда за издаване на лицензии на лица за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност и за реда за водене на регистър на съоръженията, приета с Постановление № 187 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 79 от 2000 г.; изм., бр. 115 от 2002 г. и бр. 17 от 2003 г.).

(2) Разпределението на видовете газови съоръжения и инсталации за осъществяване на технически надзор между органите по ал. 1, т. 1 и 2 се определя с наредбата по ал. 1, т. 2.

Чл. 186. (1) Газовите съоръжения и инсталации се изграждат по инвестиционни проекти, заверени от органите за технически надзор. На заверяване подлежат частите на проектите, отнасящи се до газовите съоръжения и инсталации.

(2) Органите за технически надзор извършват експертиза на проекта по ал. 1 в 20-дневен срок от получаването му, заверяват проекта или отказват да го заверят и писмено уведомяват заявителя.

(3) Органите за технически надзор заверяват с подпис и печат проекта по ал. 1, когато предвидените проектни решения съответстват на изискванията на наредбата, а когато не съответстват, органите за технически надзор мотивират писмено отказа си да заверят проекта.

(4) Алинеи 1 - 3 не се прилагат за газовите съоръжения и инсталации, за които в наредбата по чл. 7 ЗТИП се изисква да бъде оценено съответствието им със съществените изисквания след тяхното монтиране на мястото, където ще се експлоатират.

Чл. 187. (1) Газовите съоръжения и инсталации, за които няма наредби по чл. 7 ЗТИП, се произвеждат по конструкторска документация, заверена от органите за технически надзор, която включва:

1. обяснителна записка с данни за работните параметри;

2. изчислителна записка с якостни и други изчисления;

3. конструктивни чертежи;
4. данни за предвидените материали, арматура, предпазни устройства, контролно-измервателни уреди и автоматика;
5. данни за предвидения контрол без разрушаване на заварените съединения и предвидените механични изпитвания;
6. инструкция за монтаж, експлоатация и поддържане и за реда за извършване на изпитвания на якост и плътност;
7. технологична схема.

(2) Органите за технически надзор заверяват документацията по ал. 1 по реда и в срока по чл. 186, ал. 2 и 3 за съответствието ѝ с изискванията на наредбата.

Чл. 188. Ремонтът на газови съоръжения, газови инсталации, газопроводи, горивни уредби и бутилкови инсталации се извършва по техническа документация, заверена от органите за технически надзор по реда и в срока по чл. 186, ал. 2 и 3 за съответствието ѝ с изискванията на наредбата.

Чл. 189. (1) Ремонтването, поддържането и преустройването на газови съоръжения, газови инсталации, газопроводи, горивни уредби, газови уреди, АГУ и бутилкови инсталации се извършват от лица, получили разрешение за извършване на такава дейност от председателя на ДАМТН или от оправомощени от него длъжностни лица от ГД "ИДТН".

(2) Лицата, които кандидатстват за получаване на разрешение по ал. 1, трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са вписани в търговския регистър;
 2. да разполагат със следния персонал:
 - а) лице с висше техническо образование, което да контролира качеството на влаганите материали и спазването на изискванията на проектната документация и на наредбата; допуска се за дейностите, свързани с АГУ и с битови газови уреди, лицето да е със средно техническо образование;
 - б) лице с не по-ниско от средно техническо образование, което да контролира прилагането на процедурите за изпълнение на неразглобяеми съединения;
 - в) заварчици с правоспособност "заварчик на тръби" и притежаващи сертификат, издаден от лице по чл. 83;
 - г) лица за твърдо спояване на мед, притежаващи сертификат, издаден от лице по чл. 83;
 3. да притежават:
 - а) технологични съоръжения, машини, технически средства, метрологично проверени средства за измерване и други съоръжения, осигуряващи спазването на проектната и конструкторската документация и изискванията на наредбата;
 - б) технологични инструкции за провеждане на техническо обслужване на съоръженията, които ще поддържат;
 - в) нормативните актове и българските стандарти за съоръженията, които ще ремонтират, поддържат или преустройват;
 - г) длъжностни характеристики на ръководния и на изпълнителския персонал;
 - д) писмени процедури, чрез които да докажат, че ще осигурят ефективен контрол за изпълнение на изискванията, заложи в проекта, и технологичната документация, за спазване на процедурите за изпълнение на неразглобяемите съединения, за съответствието на вложените материали с проекта и за тяхната проследимост и др.
- (3) Лицата по ал. 2 отправят до регионалните отдели на ГД "ИДТН" писмено заявление, в което посочват дейностите, за които желаят да получат разрешение, и следните документи:
1. удостоверение за актуално състояние;
 2. списък на персонала по ал. 2, т. 2, букви "а" и "б" с копие от документите му за завършено образование;
 3. копия от свидетелствата за правоспособност и/или сертификатите на персонала по ал. 2, т. 2, букви "в" и "г";
 4. списък на съоръженията, машините и техническите средства по ал. 2, т. 3, буква "а";
 5. списък на технологичните инструкции по ал. 2, т. 3, буква "б";
 6. списък на нормативните актове и на българските стандарти, които притежават.

(4) Когато лицето по ал. 2 има сертифицирана система за осигуряване на качеството от орган за сертификация на системи по качеството, счита се, че то отговаря на изискванията на ал. 2, т. 2 и т. 3, букви "б", "г" и "д".

(5) Инспекторите на регионалния отдел на ГД "ИДТН" проверяват съответствието на кандидатите с изискванията на ал. 2 и в срок 15 работни дни от получаване на писменото заявление представят на председателя на ДАМТН или на оправомощените от него длъжностни лица протокол за резултатите от проверката.

(6) В срок 10 работни дни след получаване на протокола по ал. 5 председателят на ДАМТН или оправомощените от него длъжностни лица издават разрешение със срок на валидност 3 години, когато кандидатите отговарят на изискванията на ал. 2, или мотивирано отказват издаването на разрешение, когато не отговарят на изискванията на ал. 2.

(7) Отказите на председателя на ДАМТН да издаде разрешения подлежат на обжалване в 14-дневен срок от получаването им по реда на Закона за Върховния административен съд, а отказите на оправомощените длъжностни лица от ГД "ИДТН" - по реда на Закона за административното производство.

Чл. 190. (1) Инспекторите на ГД "ИДТН" извършват най-малко веднъж на две години проверка на лицата, получили разрешение по чл. 189, ал. 1, която обхваща проверка на изискванията на чл. 189, ал. 2.

(2) Председателят на ДАМТН или оправомощените от него длъжностни лица от ГД "ИДТН" отнемат с мотивирана писмена заповед разрешенията по чл. 189, ал. 1, когато лицата, получили разрешение, престанат да отговарят на някое от изискванията на чл. 189, ал. 2.

Раздел II

Регистриране

Чл. 191. (1) Собствениците или ползвателите на газови съоръжения и инсталации, които подлежат на технически надзор от органа по чл. 185, ал. 1, т. 1, са длъжни в 7-дневен срок след монтирането им да ги регистрират в регионалните отдели на ГД "ИДТН", на чиято територия ще се експлоатират.

(2) Собствениците или ползвателите на газови съоръжения и инсталации, които подлежат на технически надзор от органа по чл. 185, ал. 1, т. 2, са длъжни в 7-дневен срок след монтирането им да ги регистрират пред избран от тях орган.

(3) Регистрирането се извършва по писмено заявление на собственика или ползвателя, придружено:

1. за газопроводи, газови съоръжения, газови инсталации, горивни уредби, бутилкови инсталация или газови уреди, за които има наредби по чл. 7 ЗТИП - от ревизионна книга и два екземпляра от придружаващата документация и декларацията за съответствие съгласно съответната наредба по чл. 7 ЗТИП;

2. за газопроводи, газови съоръжения, газови инсталации, горивни уредби или бутилкови инсталации, за които няма наредби по чл. 7 ЗТИП - от ревизионна книга и следните документи в два екземпляра:

а) заверен проект по чл. 186 и/или документация по чл. 187;

б) удостоверения за качество на използваните материали;

в) протоколи за проведените изпитвания, за резултатите от контрола без разрушаване на заварените съединения и за почистване на газопровода чрез продухване;

3. за газоснабдителни станции, пунктове за пълнене на бутилки и автомобилни газоснабдителни станции - от заверени проекти по чл. 186 и декларация за съответствие - в случаите, когато е оценено съответствието с изискванията на наредби по чл. 7 ЗТИП;

4. за АГУ - от ревизионна книга или паспорт и следните документи в два екземпляра:

а) инструкция за монтаж и безопасна експлоатация;

б) протоколи от изпитвания;

в) удостоверения за качество на използваните материали;

г) техническа документация на резервоара.

Чл. 192. (1) Газовите съоръжения и инсталации се пререгистрират пред органите за технически надзор при:

1. промяна на техния собственик или ползвател;

2. преустройство.

(2) Пререгистрирането се извършва по писмено заявление на собственика или ползвателя, придружено в случая по ал. 1, т. 2 със следните документи в два екземпляра:

1. обяснителна записка за извършените промени;
2. проектната документация, по която е извършено преустройството;
3. протоколи за резултатите от контрола без разрушаване на заварените съединения и за проведените изпитвания.

Чл. 193. (1) Заявленията за регистриране или пререгистриране на газовите съоръжения и инсталации се разглеждат в срок 10 работни дни след получаването им. Ако не бъдат констатирани непълноти в представените документи, органите за технически надзор регистрират съоръжението.

(2) При непълноти в представените документи органите за технически надзор дават възможност на собственика или ползвателя да ги отстрани в срок 10 работни дни.

Раздел III

Технически прегледи и проверки

Чл. 194. (1) Органите за технически надзор извършват следните технически прегледи с изпитване на плътност и якост на газопроводите, газовите съоръжения, газовите инсталации, горивните уредби и бутилковите инсталации:

1. първоначални - след регистрирането им;
2. периодични - най-малко веднъж на 8 години;
3. след преустройство;
4. когато не са експлоатирани повече от 6 месеца;
5. след подмяна или ремонт на елементи под налягане.

(2) Техническите прегледи по ал. 1 се извършват по реда на глава втора, раздел XII.

(3) Най-малко веднъж на 12 месеца органите за технически надзор извършват технически преглед на газопроводите, газовите съоръжения, газовите инсталации и бутилковите инсталации без спиране на експлоатацията им.

(4) Органите за технически надзор извършват следните технически прегледи на АГУ:

1. първоначални, при които се извършва изпитване на якост на резервоара и на плътност на останалите елементи - след регистрирането им;
2. периодични:
 - а) с изпитване на якост на резервоара и на плътност на останалите елементи - най-малко веднъж на 5 години;
 - б) външен технически преглед, при който се извършва и изпитване на плътност - най-малко веднъж на 12 месеца;
3. след подмяна или ремонт на резервоара или когато не са експлоатирани повече от 6 месеца, при които се извършват изпитванията по т. 1.

(5) След монтиране и най-малко веднъж на 12 месеца органите за технически надзор изпитват газовите уреди на херметичност и извършват проверка на устройствата им за безопасност.

(6) За извършване на първоначалните технически прегледи на газопроводите, газовите съоръжения, газовите инсталации, горивните уредби, бутилковите инсталации и газовите уреди техните собственици или ползватели са длъжни да отправят писмено заявление до органите за технически надзор, които са ги регистрирали, а собствениците на АГУ да представят автомобила с АГУ на орган за технически надзор. В срок 10 дни след получаване на писменото заявление органите за технически надзор извършват първоначалния технически преглед.

(7) Собствениците или ползвателите на газопроводите, газовите съоръжения, газовите инсталации, горивните уредби, бутилковите инсталации и АГУ са длъжни да уведомят органите за технически надзор за настъпването на събитие по ал. 1, т. 4 и ал. 4, т. 3 в срок 7 дни от настъпването им.

Чл. 195. Допуска се удължаване до 6 месеца на сроковете по чл. 194, ал. 1, т. 2 по писмено заявление на собственика или ползвателя на газопровода, газовото съоръжение, газовата инсталация, горивната уредба или бутилковата инсталация, в което той предлага нова дата за извършване на периодичния преглед и технически и организационни мерки за осигуряване на безопасната експлоатация в този срок.

Чл. 196. (1) За извършване на техническия преглед собственикът или ползвателят осигурява спиране, почистване и възможност за извършване на съответния преглед на газовото съоръжение и инсталация.

(2) Техническите прегледи се извършват в присъствието на собственика или ползвателя или на отговорното лице по чл. 136, т. 2.

(3) Собственикът или ползвателят е длъжен да осигури персонал и технически средства за техническите прегледи, извършвани от органа по чл. 185, ал. 1, т. 1.

Чл. 197. След извършване на технически преглед по чл. 194, ал. 1, т. 1 и ал. 4, т. 1, както и след монтаж на газов уред органите за технически надзор съставят акт за технически преглед със заключение за съответствието на съоръжението с изискванията на наредбата.

Чл. 198. (1) Органите за технически надзор записват резултатите от извършените технически прегледи в ревизионните книги чрез попълване на ревизионен акт, в който посочват:

1. констатираните неизправности, нарушения, дефекти и други несъответствия с изискванията на наредбата и/или на техническата документация и предписания за тяхното отстраняване;
2. разрешава ли се по-нататъшна експлоатация на съоръжението и при какви условия, или се спира, и причините за това;
3. годината на следващия периодичен преглед;
4. стойността на работните параметри, ако бъдат намалени;
5. извършените допълнителни изпитвания и изследвания - техния вид и резултатите от тях с посочване на местата, откъдето са взети, образците за изпитване, както и на причините, които са наложили тези изпитвания.

(2) При констатирани нарушения, неизправности и дефекти, които не позволяват по-нататъшна безопасна експлоатация, газовото съоръжение и инсталация се спира от органите за технически надзор по реда на чл. 203, ал. 1.

(3) Органите за технически надзор дават писмени предписания и срокове за отстраняване на нарушенията, неизправностите и дефектите. След изпълнение на предписанията те разрешават експлоатацията на газовото съоръжение и инсталация, което се вписва в ревизионната книга.

(4) След положителен резултат от извършен технически преглед на АГУ органът за технически надзор поставя на резервоара стикер с жълт цвят с черен надпис и със съдържание и размери съгласно образца в приложение № 5.

Чл. 199. (1) Инспекторите на ГД "ИДТН" извършват най-малко веднъж на 3 години проверка на обектите, в които се експлоатират газопроводи, газови съоръжения, газови инсталации, бутилкови инсталации или газови уреди, и най-малко веднъж годишно - на газоснабдителни станции, пунктове за пълнене на бутилки и автомобилни газоснабдителни станции, която обхваща:

1. външен преглед на състоянието на газовите съоръжения и инсталации;
2. наличието на персонал с необходимата квалификация;
3. спазването на изискванията на наредбата;
4. поддържането в изправност на газовите съоръжения и инсталации;
5. наличието на документацията, която трябва да се води и съхранява на обекта, и на документите от прегледите и изпитванията, чието извършване е задължение на собственика или ползвателя;
6. наличието на организация за изпълнение на газоопасни работи и за ликвидиране на аварийни ситуации.

(2) Органите за технически надзор съставят акт за резултатите от извършената проверка, който връчват срещу подпис на собственика или ползвателя или на отговорното лице по чл. 136, т. 2.

Чл. 200. Органите за технически надзор могат да извършват внезапни проверки и технически прегледи по своя инициатива, както и технически прегледи по искане на собственика или ползвателя на газовите съоръжения и инсталации.

Чл. 201. (1) Газовите съоръжения и инсталации, за които няма наредби по чл. 7 ЗТИП, се пускат в експлоатация след издаване на писмено разрешение от органите за технически надзор, които са ги регистрирали.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава по писмено заявление на собственика или ползвателя и след:

1. положителен резултат от първоначален технически преглед по чл. 194, ал. 1, т. 1 и изпълнение на изискванията на чл. 136, т. 1, 2 и 8 - за газопровод, газово съоръжение, газова инсталация, горивна уредба и бутилкова инсталация;
2. изпълнение на изискванията на чл. 136, т. 1, 2 и 8 - за газоснабдителни станции и пунктове за пълнене на бутилки и автомобилни газоснабдителни станции;

3. положителен резултат от първоначален технически преглед по чл. 194, ал. 4, т. 1 - за автомобилна газова уредба.

(3) В 10-дневен срок от получаване на писменото заявление органите за технически надзор издават писмено разрешение за експлоатация на газовите съоръжения и инсталации, ако са изпълнени изискванията на ал. 2, а ако не са изпълнени - в същия срок мотивират писмено отказа си да издадат разрешение.

Чл. 202. След извършване на първоначален технически преглед на газовите съоръжения и инсталации, за които има наредби по чл. 7 ЗТИП, и след издаване на разрешение за експлоатация на газовите съоръжения и инсталации, за които няма наредби по чл. 7 ЗТИП, органите за технически надзор заверяват с подпис и печат ревизионната книга и я предават на собственика или ползвателя за съхраняване.

Чл. 203. (1) Органите за технически надзор разпореждат с писмена заповед и/или с вписване в ревизионната книга спиране на експлоатацията на газовите съоръжения и инсталации, когато:

1. устройството и/или експлоатацията им престанат да съответстват на техническата им документация или на изискванията на наредбата или са констатирани повреди и неизправности;
2. се експлоатират без издадено разрешение за експлоатация, когато такава се изисква;
3. не са изпълнени изискванията на чл. 136, т. 1, 2 и 8;
4. съоръженията са ремонтирани, преустроени или се поддържат от лице, което не е получило разрешение по чл. 189, ал. 1 за извършване на такава дейност;
5. на съоръженията не е извършен технически преглед съгласно чл. 194.

(2) Собственикът или ползвателят, ръководителят на предприятието и обслужващият персонал са длъжни да не допускат експлоатацията на съоръжение, когато е налице събитие по ал. 1, т. 1 - 5.

(3) След отстраняване на причините, поради които газовите съоръжения и инсталации са били спрени от експлоатация, органите за технически надзор разрешават експлоатацията с писмена заповед и/или с вписване в ревизионната книга.

(4) Когато газопроводът, газовото съоръжение, газовата инсталация, бутилковата инсталация, газовият уред или АГУ се бракува, собственикът или ползвателят е длъжен в 10-дневен срок да уведоми за това органите за технически надзор.

Чл. 204. (1) При появата на дефекти или износване на елементите на газопровода, газовото съоръжение, газовата инсталация, горивната уредба или бутилковата инсталация или когато са нарушени други изисквания за безопасност, посочени в документацията им, собственикът или ползвателят може да поиска от органите за технически надзор разрешение за експлоатация при други условия или с по-ниски параметри.

(2) Към искането по ал. 1 се прилагат необходимите изчисления, протоколи от изпитвания и експертни заключения, които доказват, че съоръжението или инсталацията може да работи безопасно при новите параметри и условия.

Чл. 205. Органите за технически надзор и собствениците или ползвателите на газовите съоръжения и инсталации съставят и съхраняват техническо досие, което съдържа:

1. документите, представени при регистрацията и пререгистрацията;
2. актовете за техническите прегледи или проверки;
3. разрешението за експлоатация;
4. документите за извършени ремонти или преустройства, включително чертежи, изчисления, удостоверения за качество на вложените материали, протоколи от извършени изпитвания;
5. документите, издадени от органите за технически надзор.

Раздел IV

Обследване на аварии и злополуки

Чл. 206. (1) За всяка авария или злополука, възникнала при експлоатацията на газово съоръжение и инсталация, неговият собственик или ползвател уведомява незабавно регионалния отдел на ГД "ИДТН", като до пристигането на негови инспектори взема мерки за оказване помощ на пострадалите и за предотвратяване развитието на аварията.

(2) До идването на инспекторите на ГД "ИДТН" собственикът или ползвателят е длъжен да запази непроменена обстановката, създадена при аварията или злополуката, ако това не създава допълнителна опасност за развитие на аварията или за възникване на нови злополуки. Когато се

наложи изменение на обстановката, собственикът или ползвателят представя на инспекторите писмена справка за извършените изменения и за причините, наложили това.

Чл. 207. Инспекторите на ГД "ИДТН" обследват причините за възникването на аварията или злополуката. За резултатите от обследването се съставя протокол.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Бутилкова инсталация" е стационарна инсталация, предназначена да захранва газови съоръжения и газови уреди с втечен въглеродороден газ от 3 или повече бутилки.

2. "Газоснабдителна станция" е стационарна инсталация, предназначена за пълнене на бутилки и/или автоцистерни и жп цистерни и/или за снабдяване на промишлени предприятия, жилищни и административни сгради с втечен въглеродороден газ от стационарно монтирани резервоари.

3. "Автомобилна газоснабдителна станция" е стационарна инсталация, предназначена за зареждане на АГУ, монтирани на моторни превозни средства.

4. "Газорегулаторна инсталация" е инсталация от газова арматура, тръби, уреди и други детайли, която се монтира на газопровода и е предназначена за автоматично регулиране налягането на газа в газопровода след нея.

5. "Автоматичен ограничител на нивото в резервоара" е устройство, което ограничава пълненето на резервоара на АГУ до не повече от 80 на сто от обема му.

6. "Предпазно-отсекателен клапан" е устройство, осигуряващо прекратяване подаването на газ, при което времето за въздействие на работния му орган в затворено положение е не повече от 1 s.

7. "Предпазен клапан" е устройство, осигуряващо защита на газовото съоръжение или инсталацията от недопустимо повишаване на налягането.

8. "Газови уреди" са уредите по смисъла на § 1, т. 35 от допълнителните разпоредби на Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ.

9. "Работно налягане" (РН) е максималното налягане, при което газовото съоръжение и инсталация работи при нормални условия.

10. "Максимално работно налягане" (МРН) е налягането, при което газовото съоръжение или инсталация може да работи продължително при нормални условия.

11. "Временно работно налягане" (ВРН) е налягането, при което газовото съоръжение или инсталация може да работи временно под управлението на регулиращите устройства.

12. "Максимално инцидентно налягане" (МИН) е максималното налягане, което системата може да изпита за кратко време, ограничено от устройствата за безопасност.

13. "Налягане при изпитване на якост" (НИЯ) е налягането, прилагано в газовото съоръжение или инсталацията при изпитване на механичната им якост.

14. "Налягане при изпитване на плътност" (НИП) е налягането, при което се извършва проверка за спазване на изискванията за плътност.

15. "Недопустима концентрация" е концентрацията (в обемни части на газ и въздух), равна на 20 на сто от долната граница на възпламеняване за съответния газ.

16. "Долна граница на концентрацията, при която е възможно възпламеняване" е концентрацията на пожароопасен газ или пари във въздуха, под която газовата атмосфера не е взривоопасна.

17. "Монитор" е втори регулатор, използван като устройство за безопасност, който поема управлението на налягането при по-висока зададена стойност, в случай че активният регулатор е повреден.

18. "Аерозолна опаковка" е всеки метален, стъклен или пластмасов контейнер за еднократна употреба, съдържащ състен газ, втечен или разтворен под налягане, със или без течност, паста или пудра и притежаващ механизъм за изпускане, позволяващ съдържанието му да бъде освободено като суспендирани твърди или течни частици в газ, под формата на пяна, паста или пудра или в течно състояние.

19. "Неоторизирано лице" е лице, което не е назначено да изпълнява задачи, свързани с обслужването, поддържането, ремонта, преустройството и контрола на газови съоръжения и инсталации.

20. "Недопустими пропуски на газ" са пропуски на газ от газови съоръжения и инсталации, които могат да доведат до образуване на недопустима концентрация на газа в помещения или в отделни зони на помещенията, или в затворени пространства на автомобил с АГУ, както и на открито.

21. "Безопасно място" е открита зона, удовлетворяваща изискванията за взривоопасна зона, определена в Наредба № 2 от 1987 г. за противопожарните строително-технически норми.

22. "Административна сграда" е сграда, в която едно или повече пространства се използват за офиси на държавната и общинската администрация, съдебната власт, прокуратурата и следствените служби.

23. "Обществена или общественообслужваща сграда" е сграда, имаща пространства, които обществото е упълномощено да ползва, като училище, болница, киносалон, железопътна гара, автогара, магазин, офис блок, ремонт на битова техника, автосервизи и др.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Устройството на пуснатите в експлоатация преди влизането в сила на наредбата газови съоръжения и инсталации и налягането, при което те се изпитват, трябва да съответстват на заверената от органите за технически надзор проектна документация, с изключение на устройството на газоснабдителните станции, което трябва да се приведе в съответствие с изискванията на чл. 60 не по-късно от 24 месеца след влизането в сила на наредбата.

§ 3. Указания по прилагането на наредбата дава председателят на Държавната агенция за метрология и технически надзор.

§ 4. Наредбата се приема на основание чл. 31, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите.

§ 5. Наредбата влиза в сила един месец след обнародването ѝ в "Държавен вестник" с изключение на чл. 94, ал. 2, който влиза в сила 24 месеца след обнародването ѝ.

Втечени въглеродородни газови смеси:

1. Смес А има налягане на парите при 70 °С не повече от 1,1 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,525 kg/l.
2. Смес А01 има налягане на парите при 70 °С не повече от 1,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,516 kg/l.
3. Смес А02 има налягане на парите при 70 °С не повече от 1,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,505 kg/l.
4. Смес А0 има налягане на парите при 70 °С не повече от 1,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,495 kg/l.
5. Смес А1 има налягане на парите при 70 °С не повече от 2,1 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,485 kg/l.
6. Смес В1 има налягане на парите при 70 °С не повече от 2,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,474 kg/l.
7. Смес В2 има налягане на парите при 70 °С не повече от 2,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,463 kg/l.
8. Смес В има налягане на парите при 70 °С не повече от 2,6 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,450 kg/l.
9. Смес С има налягане на парите при 70 °С не повече от 3,1 МРа и плътност при 50 °С не по-ниска от 0,440 kg/l.

**Приложение № 2
към чл. 4, ал. 2, т. 2
и чл. 106, ал. 1**

Налягането, на базата на което се правят проектните изчисления, не може да бъде по-малко от временното работно налягане, определено по приложената таблица.

Работно налягане, МРа	Максимално работно налягане, МРа	Временно работно налягане, МРа	Максимално инцидентно налягане, МРа	Налягане за изпитване на якост, МРа	Налягане за изпитване на плътност, МРа
$0,5 < P_H < 1,8$	1,050 P_H	1,2 P_H	1,30 P_H	1,10 МИН	= P_H
$0,2 < P_H \leq 0,5$	1,075 P_H	1,3 P_H	1,40 P_H	1,20 МИН	= P_H
$0,01 < P_H \leq 0,2$	1,125 P_H	1,5 P_H	1,75 P_H	1,25 МИН	= P_H
$P_H \leq 0,01$	1,125 P_H	1,5 P_H	2,50 P_H	1,25 МИН	= P_H

НАРЯД №

от г.

за извършване на газоопасни работи

1. Наименование на фирмата – собственик или ползвател на газовото съоръжение и инсталация: 2.
- Име, презиме, фамилия и длъжност на ръководителя на групата, която ще извършва газоопасните работи: 3.
- Място и характер на работата: 4.
- Състав на работната група (име, фамилия и длъжност)
 1. 2.
 3. 4.
 5. 6.
5. Час и дата на начало на работата: г.
Час и дата на края на работата: г.
6. Технологична последователност на основните операции при извършване на работата:
.....
.....
..... 7.
- Работата се разрешава: 7.1. След приемане на следните мерки за безопасност:
.....
.....
- 7.2. При спазване на:
 - а) инструкция, утвърдена от ръководителя на експлоатационното предприятие за вида газоопасна работа
.....;
(посочва се наименованието на инструкцията)
 - б) план за работа, одобрен от собственика или ползвателя или от упълномощено от него длъжностно лице
.....;
(посочва се наименованието на плана)
 - в)
8. Средства за колективна и индивидуална защита, с които е оборудвана работната група:
.....
..... 9.
- Средствата за колективна и индивидуална защита са проверени от:
.....
(име, презиме, фамилия и длъжност на лицето, проверило средствата за защита) 10.
- Резултати от измерванията на въздушната среда в закрити помещения и шахти, както и в резервоари, котли, пещи и др. за съдържание на газове, проведени преди началото на ремонтните работи:
.....
.....
(име, презиме, фамилия и длъжност на лицето, извършило измерванията)
- Лице, издало наряда: С условията на работата е запознат и наряд за изпълнение е получил:
- (име, презиме, фамилия и длъжност)

**Допустими нива на качество според заваръчните несъвършенства на
неразглобяеми съединения на резервоари за АГУ**

Не се допускат пукнатини и незадоволително проваряване на заваръчните шевове и дефекти, отговарящи на следните изисквания:

I. За резервоари с дебелина на стената $a \geq 4$ mm включванията, изброени по-долу, се считат за приемливи:

1. Всякакви газови пори с размери не повече от $a/4$ mm.

2. Всякаква газова пора с размер над $a/4$ mm, но не повече от $a/3$ mm, която е отдалечена на повече от 25 mm от друго включване с размери над $a/4$ mm, но не повече от $a/3$ mm.

3. Газови включвания на всеки 100 mm от дължината на заваръчния шев, ако общата площ на всички пори е не по-голяма от $2a$ mm².

II. За резервоар с дебелина на стената $a < 4$ mm включванията, изброени по-долу, се считат за допустими:

1. Всякакви газови пори с размери не повече от $a/2$ mm.

2. Всякаква газова пора с размер над $a/2$ mm, но не повече от $a/3$ mm, която е отдалечена на повече от 25 mm от друго включване, с размери над $a/2$ mm, но не повече от $a/1,5$ mm.

3. Газови включвания на всеки 100 mm от дължината на заваръчния шев, ако общата площ на всички пори е не по-голяма от $2a$ mm²

(графично изображение)